

**Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas
darba grupas „Par sabiedrisko mediju attīstības jautājumiem”
SĒDES PROTOKOLS
Rīgā, 2010. gada 11.janvārī**

Nr. 9

Sēde atklāta: plkst. 10:00.

Sēdi vada:

Ingrīda Circene, Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas vadītāja

Sēdi protokolē:

Ieva Beitika, LU

Sēdē piedalās:

Ingrīda Circene, Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas vadītāja

Inta Brikše, LU

Dmitrijs Petrenko, politika.lv

Ieva Beitika, LU

Jānis Domburs, žurnālists

Gunta Līdaka, Latvijas Raidorganizāciju asociācijas izpilddirektore

Kaspars Ozoliņš, LRA, /TV3 direktors Baltijas valstīs

Ilze Lūkina, Satiksmes ministrijas sakaru departamenta juriskonsulte

Linda Pavļuta, Kultūras ministrijas Eiropas Savienības politikas nodaļas vadītāja

Dace Buceniece, NRTP priekšsēdētāja vietniece

Andris Mellakauls, NRTP

Māris Zariņš, jurists

Dārija Juškeviča, NRTP

Uldis Grava, Saeimas deputāts, JL

Ābrams Kleckins, NRTP priekšsēdētājs

Dzintra Geka, NRTP

Dzintris Kolāts, Latvijas Radio

Ērika Zommere, Saeimas deputāte, TP

Liene Liepiņa, Saeimas deputāte, JL

Ina Druviete, Saeimas deputāte, PS

Anta Rugāte, Saeimas deputāte, TP

Anda Rožukalne, RSU Komunikācijas fakultāte

Arvils Ašeradens, mediju eksperts

Ilmārs Muuls, LEKA

Oskars Kastēns, Saeimas deputāts, LPP/LC

Dace Krejere, LR žurnāliste

Vīta Dreijere, studente

Sēdes pamata jautājumi: 1. Sabiedriskā medija pārvaldes un uzraudzības modelis.
2. Ziņojuma struktūra.

I.Circene

Labrīt! Laimīgu Jauno gadu! Šinī gadā mēs esam sanākuši kopā pirmo reizi, un es novēlu jums visiem veiksmi, izturību un veselību, jo tas, kas saistās ar naudu, tās ir pārejošas vērtības, nāk un iet, un nekad vēl nevienam naudas nav bijis pietiekami. Tā, ka lai pirmajā vietā ir veiksmē un veselība.

Atgriezoties pie mūsu darba, šodien pirmais ziņotājs ir Mellakaula kungs. Lūdzu!

A.Mellakauls

Labrīt! Šorīt man būs tādas īsas piezīmes, jo es pieļauju, ka jūs esat izlasījuši jums izsūtītos materiālus. Tā, ka es izcelšu tikai dažus punktus.

Runājot par raidorganizāciju pārvaldi vispār, ir dažādi modeļi pasaulē, sevišķi Eiropā. Teiksim, Eiropas Padomē ir 47 dalībvalstis un katrai ir savs modelis, savs veids, kā tās uzrauga raidorganizācijas, kā veido politiku. Nav tāda viena pareiza modeļa, un modeļus nevar tā vienkārši pārņemt, tie nav starptautiski konverģējami. Katrai valstij ir sava kultūra un tradīcijas, katrai valstij ir sava vēsture. Padomāsim par Lielbritāniju, ja mēs tā slavējam BBC. Lielbritānija nav bijusi okupēta, kopš 11.gadsimta.

Runājot par dažādiem modeļiem, mūsu Dānijas kolēģi veica tādu pētījumu EPRA [European Platform of Regulatory Authorities] ietvaros un ir šāda ainava. Runa ir par valstīm, kurās ir vienota uzraudzība, respektīvi, viena iestāde uzrauga gan sabiedriskos medijus, gan raidorganizācijas.

	Kvotas	Reklāma	Bērnu aizsardzība	Diskriminācija
Vienota uzraudzība (kopā)	25	23	23	23
Regulators	18	19	19	18
Ministrija	3	1		
Ministrija/Regulators	2	1		
Pašregulācija/Regulators	1	1	2	1
Pašregulācijas iestāde		1	1	
Pašregulācija (Raidorganizācija)	1		1	1
Policija (Regulators)				3

Mēs redzam, kura iestāde ir atbildīga. Viņi ir sadalījuši atbildības pa kvotām un, respektīvi, kurš ir atbildīgs par Eiropas audiovizuālajiem darbiem, kurš ir atbildīgs par reklāmas uzraudzību, par bērnu un pusaudžu saturu un kas ir atbildīgs par diskrimināciju. Te mēs redzam, ka, kur ir vienota uzraudzība, regulators.. Tas vārds „regulators” šeit gan netiek saprasts, kā pie mums, bet drīzāk kā padomju.. Mēs redzam, ka lielais vairums, viena iestāde, padome būtu atbildīga par visām uzraudzības jomām.

Visi šie cipari jums ir pieejami, un es jums pārsūtīšu elektroniski šo Dānijas pētījumu, un tad jūs paši varat izskatīt. Es vienkārši gribēju norādīt uz to, ka pastāv milzīga dažādība, un nevar teikt, ka vienā ir pareizi un otrā – nav.

Te, kur ir atsevišķa uzraudzība, mēs arī redzam, ka te ir tā paradigma, kur ir visas kombinācijas – pašregulācija, pašregulācija kopā ar regulatoru vai ministrija kopā ar regulatoru, regulators un parlaments kopā. Tā, ka ir milzīga datu dažādība.

Atsevišķa uzraudzība (kopā)	7	9	10	9
Sab. raidorg.	Komerc	Kvotas	Reklāma	Bērnu

	raidorg.			aizsardzība	i s k -
Pašregulācija	Regulators	3	3	4	4
Pašreg/Min.	Regulators	1	1	1	1
Pašreg/Reg.	Regulators	2	2	2	1
Regulators 1	Regulators 2		1	1	1
Regulators	Reg./Citi		1	1	1
Ministrija	Regulators	1			
Ministrija/Reg.	Pašreg./Reg.		1		
Pašreg/Reg/Parlam.	Pašreg./Reg.			1	
Reg./Parlam.	Regulators				1

Tad ir jautājums par regulatora iecelšanas mehānismiem. Es paskatījos pirms svētkiem, kā mums ir kaimiņos, Igaunijā un Lietuvā. Redzam, ka Igaunijā ir Radio un televīzijas padome ar 9 locekļiem, kurus ieceļ parlaments. Tagad, mainot kārtību, nav tik slikti, kā bija plānots. Tagad ir tikai 5 deputāti un 4 eksperti padomē. Pirms pāris gadiem, kad Igaunija mainīja savu Radio un televīzijas likumu, plāns bija, ka visi deviņi locekļi būtu Igaunijas parlamenta deputāti, atspoguļojot politisko sastāvu. Par šo variantu sacēlās milzīga brēka starptautiski, un nāca palīgā arī Latvija un Lietuva, jo mums ir trīspusēji līgums ar Lietuvu un Igauniju un protestējām. Igaunijas parlaments mainīja šo padomes sastāvu, labi, ne jau tikai mūsu dēļ, visa Eiropa protestēja. Īpatnēji Igaunijā ir tas, ka padome ir atbildīga tikai par sabiedriskajām raidorganizācijām, bet komercraidorganizācijas uzrauga Kultūras ministrija. Te atkal ir slikti, jo Eiropas Komisijas jau tagad ļoti cieši skatās uz Igaunijas praksi un viņiem nāksies šo mainīt – būs jāizveido neatkarīgs uzraugs, jo tā nedrīkst būt, ka izpildvara uzrauga medijus.

Lietuvā ir divas padomes. Radio un televīzijas komisija, kuru varētu uzskatīt par analogu mūsu padomei un arī Sabiedrisko raidorganizāciju padome. Kā jūs redzat, tur lielu lomu spēlē nevalstiskās organizācijas. Radio un televīzijas komisijā tās ir lielā pārsvarā. Nevalstiskās organizācijas ir interesantas tajā ziņā, ka pārsvarā tās ir no radošajām savienībām – mākslinieki, komponisti utt.

Protams, ka ir neatkarīgie regulatori. Neatkarīgas raidorganizācijas, bet tām ir jāatskaitās. Tās nevar pilnībā izolēt no sabiedrības. Un te mēs redzam, kā tas notiek.

Sabiedrisko raidorganizāciju kontrole īkgadēja atskaite (* arī parlamentam)

Pašreg.	Regulatoram (bet ne ministrijai)	Ministrijai (varbūt arī
----------------	---	--------------------------------

		reg.)
Dānija, Somija*, Vācija*, Īrija, Lielbritānija (BBC), Kipra.	Beļģija (Fl)*, Bosnija*, Bulgārija, Čehija*, Grieķija*, Ungārija*, Izraēla*, Latvija*, Lietuva, Luksemburga*, Maķedonija, Malta', Nīderlande, Polija*, Rumānija*, Slovākija. Spānija (Kat)*, Zviedrija, Turcija, Lielbritānija.	Austrija, Beļģija (Fr)*, Francija, Itālija *, Norvēģija, Portugāle, Spānija, Šveice.

Dažās valstīs ir pašregulācija. Un, kā mēs redzam, kreisajā pusē, Dānija, Somija, Vācija, Īrija, Lielbritānija, Kipra - mēs varētu teikt, ka tā ir *vecā* Eiropa. Kipra ir *veca* tādā ziņā, ka tā bija Lielbritānijas kolonija. Pārsvārā visi ir pašregulācijas režīmi. Pa vidu – lielākā daļa – raidorganizācijas atskaitās padomei, bet ne ministrijai. Pa labi arī ir dažas valstis, kur sabiedriskās raidorganizācijas atskaitās ministrijām.

Kā noteiktas sabiedrisko raidorganizāciju saistības? Un te ir runa par nacionālo pasūtījumu vai sabiedrisko pasūtījumu.

Kā noteiktas sabiedrisko raidorganizāciju saistības

Tiesību aktā (TA)	TA + rīkojums, statūti vai atļauja	TA + līgums vai vienošanās	Nav TA
Austrija Bosnija Čehija Somija Vācija Grieķija Ungārija Īrija Maķedonija Malta Polija Rumānija Slovākija Turcija	Bulgārija Kipra Dānija Izraēla Lietuva Nīderlande Šveice Lielbritānija (ITC)	Beļģija (Fl) Beļģija (Fr) Francija Itālija Latvija Portugāle Spānija (Kat.)	Luksemburga (līgums) Spānija (rīkojums) Norvēģija (statūti, atļauja) Zviedrija (atļauja) Lielbritānija (BBC) (harta)

Mēs redzam – „tiesību aktā”, kur jau viss ir ierakstīts vai, kā, teiksim, Polijā ir konstitūcijā ierakstīts, par ko atbild sabiedriskās raidorganizācijas. Tad vēl ir rīkojumi vai organizācijas statūtos tas ir pierakstīts. Tad ir līgums vai vienošanās ar ministriju vai ar kādu citu iestādi. Tad dažās valstīs vispār nav oficiālu tiesību aktu. Kas varbūt ir interesants, Dānijas gadījumā ir līgums starp Dānijas sabiedrisko raidorganizāciju un Dānijas Kultūras ministriju ir līgums, kas ir spēkā no 2007.gada 1.janvāra līdz šī gada beigām, kas ir rakstīts uz 14 lpp. Ļoti detalizēti. To mēs arī varam jums izsūtīt vienkārši kā materiālu pārdomām.

Sabiedrisko raidorganizāciju regulēšana. Dānijas kolēģi, analizējot situāciju, ir vienkāršojuši to uz diviem modeļiem – autonomijas un pakalpojuma modelis.

Sabiedrisko raidorganizāciju regulēšana

	Autonomijas modelis	Pakalpojuma modelis
Pamata vērtība	Brīvība	Atskaitāmība
Regulējošais instruments	Vispārējs (mediju likums)	+ detalizēts pakalpojuma līgums
Kontroles veids	Pašregulācija	Izpildes kontrole
Sankciju iespējas	Nav / Pašregulācija	Neatkarīgais regulators
Finansēšana	Abonentmaksas (+ reklāma) Vairāku gadu nodrošinājums	Dotācijas (+ reklāma)
ES viedoklis	Valsts atbalsts	Kompensācija

Pakalpojuma modelis, kā mēs sakām no angļu valodas, *service model*. Tad ir pamatvērtības. Autonomajā modelī – brīvība. Ja tu esi sabiedriskā pakalpojuma sniedzējs – atskaitāmība. Autonomijas modelī biju vispārējs iezīmju akts vai mediju likums, bet pakalpojumu modelī būs detalizēts pakalpojuma līgums, tā kā Dānijas sabiedriskā pasūtījuma līgums.

Par finansēšanu – mēs redzam, ka autonomijas modelī ir abonentmaksas plus reklāma. Jūs jau zināt, ka vairums sabiedriskās raidorganizācijas Eiropā veic arī reklāmu, bet, kas ir svarīgi, ja esi autonom, tad tu vari kaut kā nodrošināt, ka būs finanses ne tikai vienam gadam, bet vairākiem gadiem. Eiropas Komisija skatīsies ļoti, ļoti cieši uz valstu atbalsta jautājumu.

Kā dažās “vecās” Eiropas valstīs ieceļ sabiedrisko raidorganizāciju valdes.

Valsts	Valdi ieceļ	Locekļi (darbinieku pārstāvji)	Termiņš (gadi)
Norvēģija (NRK)	Ministrs	9 (3)	2
Zviedrija (SVT)	Fonds (vald.)	9 (2)	1
Lielbritānija (BBC)	Karaliene/Ministri iesaka	12	5
Nīderlande (NOS)	Ministrs/Vald. Raidorg.	13 (1)	5
Somija (YLE)	Parlaments	21	4
Dānija (DR)	Ministrs/ Parlaments	10	4
Dānija (TV 2)	Ministrs	12 (4)	1

Kā mēs redzam, teiksim, Norvēģijā valdi ieceļ ministrs. Lielbritānijā valdi ieceļ karaliene, protams, ne jau fiziski. Ministri iesaka. Somijā – parlaments. Dānijā – ministrs. Zviedrijā – fonds. Nav viens pareizs modelis.

Runājot par BBC, pirmkārt, BBC juridiskais pamats ir Karaliskā Harta (*Royal Charter*), kura tiek atjaunota, es nezinu, ik pēc kādiem pieciem gadiem. Pašreizēja ir spēkā no 2007.gada līdz 2016.gadam. Harta skaidri atzīst BBC redakcionālo neatkarību un sabiedriskos uzdevumus, teiksim, kas ir sabiedriskais pasūtījums. BBC Trusts (*BBC Trust*), ko varētu uzskatīt par padomi. BBC regulē tās trusts, kas nosaka raidorganizācijas stratēģisko virzību. Pienākums ir pārstāvēt licences maksātāju intereses. Trusts nosaka sabiedrisko pasūtījumu, izsniedz pakalpojumu licences un pārrauga Valdes darbību.

Trasts cieši sadarbojas ar nacionālajām auditoriju padomēm, lai izprastu sabiedrības vajadzības un rūpes.

Trasta locekļus uz četriem gadiem ieceļ karaliene pēc ministru ieteikumiem. Vakances, tātad brīvas vietas, tiek presē reklamētas. Locekļus izvēl pēc viņu nopelniem.

Procesu uzrauga neatkarīgais, šis ir grūti tulkojams jēdziens, Publisko amatu komisārs – analogs varētu būt mūsu Iepirkumu uzraudzības birojs. Šis komisārs ir atbildīgs par valsts amatpersonu iecelšanu.

Trasta locekļu īpašības - dažus izvēl pēc viņu specifiskas pieredzes dēļ piemēram, vai nu finanšu, vai redakcionālās lietās, bet visi, un es varu teikt, citējot no viņu mājas lapas, uzticīgi BBC jēgai un misijai, un saprot ar kādiem izaicinājumiem sabiedriskajām raidorganizācijām būs nākotnē jārēķinās. *[Papildu informācija no prezentācijas – „Locekļiem jābūt spējīgiem pārstāvēt abonentmaksātāju viedokli. Tiem jābūt spējīgiem darboties valdes līmenī. Locekļiem, kuri pārstāv Angliju, Skotiju, Velsu vai Ziemeļīriju ir ciešas saites ar attiecīgo „nāciju” un tiem ir izpratnes par tās specifiskām vajadzībām sabiedriskās apraides jomā. Valde (Executive Board) atbildīga par raidorganizācijas vadību ikdienā saskaņā ar Trasta noteikto vispārējo stratēģiju. Plašsaziņas līdzekļu regulators vai uzraugs – OFCOM ir komunikāciju industriju neatkarīgais regulators un konkurences uzraudzības iestāde ar atbildību par televīzijas, radio, telekomunikācijas un bezvadu komunikācijas pakalpojumu darbības regulēšanu. Valdības atbildība par apraidi un radošajām industrijām ir Kultūras, mediju un sporta departamenta (DCMS) rokās. Parlaments apstiprina hartu.”]*

Te ir mājas lapa [<http://www.bbc.co.uk/bbctrust>], kur mēs redzam augšējā labējā stūrī, ka tieši šodien viņi meklē jaunu Trasta locekli.

Kāpēc pieteikties uz šādu amatu? Redziet, cik bieži jāstrādā? Divas dienas nedēļā, bet atalgojums ir gandrīz 36 000 mārciņas, kas ir 2346 lati mēnesī. Uz četriem gadiem ievēl.

No sabiedrības puses ir BBC auditoriju padomes, kas ir sadalītas, kā viņi saka, pa savām nācijām. Skotijā ir 12 padomes locekļu, Velsā – 12, Ziemeļīrijā – 12 un Anglija ir sadalīta 12 reģionālās padomēs. Kopā sanāk, ka katru padomi vada kāds Trasta loceklis *[padomes priekšsēdētājs/a]*, kas ir atbildīgs par savu „nāciju”. Sastāvs atspoguļo Lielbritānijas dažādību, un ir ļoti svarīgi, ka katram loceklim savā padomē ir jābūt reālām saitēm ar vietējo sabiedrību un viņiem ir jābūt spējīgiem izteikt viedokli. Nevar tā vienkārši atnākt uz sēdi, saņemt naudiņu un iet mājās.

BBC ir dubultuzraudzība. Saturu uzrauga ne tikai Lielbritānijas regulators OFCOM, bet arī BBC Trasts. Trasts ikdienā visdrīzāk monitorē saturu. Tas ir atbildīgs par to, ka raidījumi un programma vispār ir augstas kvalitātes.

Eiropas iekšējā tirgus noteikumi strikti kontrolē valsts atbalstu, lai tas neizkropļotu tirgu, un tajā pašā laikā tiek atzīta sabiedriskās apraides īpašā loma Eiropas kontekstā, un tāpēc ir šie divi jēdzieni - “PVT” un “MIA”, kas ir no angļu valodas *Public Value Test* un *Market Impact Assessment*. Eiropā, ja kāda sabiedriskā raidorganizācija vēlas izveidot jaunu vai piedāvāt jaunu pakalpojumu, tas varētu būt interneta pakalpojums, ir jāiziet šo pārbaudi – *Public Value Test*, kas ir sabiedriskas vērtības pārbaude – tas ir, ko šis jaunais pakalpojums reāli dos sabiedrībai.

MIA, *Market Impact Assessment* - ir jāizvērtē, kāds efekts būs uz tirgu.

Šo sabiedrisko vērtību izvērtē BBC Trasts, bet tirgus ietekmi veic OFCOM. Šīs abas pārbaudes ir obligātas. Tās izriet no direktīvas.

Vācijā ZDF arī ir divas uzraudzības iestādes – ZDF Administratīvā padome un ZDF Televīzijas padome. Administratīvajā padomē ir 14 locekļi, ievēlēti uz pieciem gadiem. Tajā ir 5 pārstāvji no valstīm [*Länder*], viens federālās valsts pārstāvis. Astoņus locekļus ievēl Televīzijas padome.

Administratīvās padomes uzdevums galvenokārt ir budžeta kontrole, tā apstiprina ģenerāldirektora īpaši svarīgus darījumus, tostarp valdes iecelšanu.

ZDF Televīzijas padome. 77 locekļi, kurus ieceļ uz 4 gadiem. Tāpēc varbūt es saku, ka raidorganizāciju uzraudzības modeļi nav starptautiski konverģējami. Vācija ir liela valsts. 77 locekļi. Šī padome ir visspēcīgākā struktūra. Tā nosaka programmu stratēģiju un kontrolē tās izpildi, tā ieceļ vai atstādina ģenerāldirektoru.

Kā sadalās šie 77 locekļi - 31 “īpašnieku” un politisko spēku pārstāvji, 30 sabiedrības pārstāvji un 16 personības izvirzītas no dažādām kultūras nozarēm.

Šie “īpašnieku” un politisko spēku pārstāvji - 16 ir valstu (*Länder*) pārstāvji, 3 federālās valsts pārstāvji, 12 pārstāvji no galvenajām politiskām partijām.

30 sabiedrības pārstāvji – tie nāk no baznīcām, arodbiedrībām, darba devējiem, lauksaimniecības, amatu kamerām, izdevējiem, žurnālistiem, labklājības iestādēm, pašvaldību un sporta apvienībām utt.

Te es atradu interesantu komentāru par ZDF Televīzijas padomi. [*“Šis labi sabalansētais sastāvs ierobežo valsts ietekmi nezaudējot valsts pārstāvju interesi un atbalstu.” Prof. Dr. Carl-Eugen Eberle, ZDF Juridisko lietu direktors*].

No vienas puses ierobežo valsts ietekmi, bet no otras puses – nezaudējot valsts interesi.

Ja mēs lasām Meijera pētījumu, kas saucas „Neatkarīgās regulējošās iestādes un neiespējamie darbi: Vācijas sabiedriskās apraides regulācijas neveiksme” [*Meier, H., E. (2008). Independent regulatory bodies and impossible jobs: The failure of German public service broadcasting regulation. Public Administration, vol. 86 (1), 133-148.*], kas galvenokārt izriet no tā, ka Vācijas valsts var ietekmēt abonentmaksu apjomu, kas nozīmē, ka Vācijas valstij, politiskajām partijām ir ietekme.

Turpretī BBC arī cieš. It sevišķi pēdējās dienās vai pēdējā gadā ir problēmas, jo leiboristi „karo” ar konservatīvajiem. Konservatīvie [*toriji*] tagad domā, ka viņi griezīs abonentmaksas. Viņi domā, ka BBC ir par daudz spēcīgs, par daudz neatkarīgs.

Komercraidorganizācijas ļoti grib apkarot BBC. It sevišķi pēdējā laikā. Mērdoka jaunākais ir izvērsis ļoti niknu cīņu pret BBC. [*situācijas ieskats - <http://www.guardian.co.uk/media/2010/jan/12/sky-news-corporation-lord-mandelson>*]

Es gribēju pievērst jūsu uzmanību vienai lietai, kas notiek Eiropas Padomes sfērā, - bija tāda mediju komiteja, kuru sauc CDMC [*Steering Committee on the Media and New Communication Services*], kas ir izveidojusi vai atjaunojusi vairākas ekspertu grupas. Un šī *Ad hoc* grupa [*Ad hoc Advisory Group on Public Service Media Governance (MC-S-PG)*] tieši tagad ir izveidojusi sabiedrisko raidorganizāciju pārvaldi [*plašāk - http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/MC-S-PG/MC-S-PG_mandat_en.asp*].

Mans ierosinājums ir, ka varētu sadarboties ar šo grupu vai smelties no viņu pētījumiem, lai nebūtu dubults darbs. Tās grupas darbs ir turpināt darbu pie sabiedrisko mediju pakalpojumu lomu demokrātiskā sabiedrībā. Jo īpaši izskata veidus, kā pēc iespējas plašākai sabiedrībai, tostarp jauniešu auditorijai piegādāt, uzticamus, daudzveidīgus un plurālistiskus plašsaziņas līdzekļu pakalpojumus, īpašu uzmanību veltot veidam, kādā informācijas un mediju vai medijiem līdzīgi pakalpojumi ir pieprasīti un saņemti, un kādas ir problēmas iegūt kvalitatīvu un uzticamu saturu. Šajā nolūkā izstrādā, ja vajadzīgs, politikas dokumentu, kas izpētītu dažādas pieejas sabiedrisko mediju pārvaldei, kas varētu palīdzēt izpildīt sabiedrisko pasūtījumu (*public service remit*). Šādam dokumentam vajadzētu ietvert pārdomas par uz rezultātiem vērstām alternatīvām valsts finansēšanas pieejām plašsaziņas līdzekļu un līdzīgu pakalpojumu jomā.

Kā es jau minēju. Šis ir tikai ierosinājums un iespējamība, ka mēs varētu smelt no 47 valstu pieredzes. Protams, nevis uzreiz pārņemot kādu specifisku modeli. Pašiem ir jāizveido savs.

Pašās beigās – es ļoti, ļoti ceru, ka jūs izlasījāt piegādātos dokumentus un pētījumus, jo tur ir gudrība, un mums nav jāizgudro divritenis no jauna.
Paldies!

I.Circene

Paldies! Es domāju, ka nopietns un pārskatāms darbs par to, kas notiek citās Eiropas valstīs. Jāsaka tā, ka salīdzinājumā ar Vāciju un Lielbritāniju, Latvijā mēs neieviesīsim šādu sabiedrisko mediju pārvaldi, kur Vācijā ir 77 locekļi un algai arī mēs netuvosimies ar 36 000 latu mēnesī par divām darba dienām gadā. Katrā gadījumā es domāju, ka mums vairāk ir jāskatās uz mūsu kaimiņvalstīm, kur ir līdzīgi apstākļi un samērojami arī šie pārvaldības principi. Es domāju, ka tagad savus viedokļus varētu izteikt gan ekspertu pārstāvji, gan deputāti, gan pārējie klātesošie, kāds būtu mūsu viedoklis par situāciju Latvijā, varbūt labākais iespējamais modelis pie mums. Kurš vēlētos pirmais?

I.Brikše

Drīkst vispirms jautājumu?

I.Circene

Jā.

I.Brikše

No jūsu prezentācijas vislielākā daļa uzmanības bija veltīta trim valstīm, kas bija Lielbritānija, Vācija un Dānija. Vai šos modeļus jūs iesakāt kā iespējamus prioritāros, uz kuriem skatīties un kādi ir varbūt konkrēti jūsu priekšlikumi, uz kurām valstīm būtu derīgāk skatīties?

A.Mellakauls

Paldies! Es ieteiktu, kā es jau simt reižu mēģinu pateikt, nepārņemt kādu modeli, bet es ļoti ieteiktu sadarboties ar Dāniju, Igauniju un pat, ja Lielbritānijā ir citi apstākļi, es noteikti ņemtu BBC un OFCOM pieredzi vērā, es sadarbotos ar viņiem. Protams, mums nav naudas, bet varētu aicināt viņus un ar viņiem runāt. Galvenais – smelt viņu pieredzi, kur kaut kas nedarbojas un kur kaut kas strādā ļoti labi; paņemt vadlīnijas.

Tieši pārņemt kādu modeli – es domāju, ka tā būtu kļūda, bet Dānija ir ļoti labs modelis, es gribētu teikt.

A.Ašeradens

Kā jūs vērtējat Latvijas modeli – optimāls, maināms?

A.Mellakauls

Tas nav optimāls, to var uzlabot. Katrā mazā valstī ir problēma, ka trūkst cilvēku. It sevišķi tagad trūkst resursi, finansiālie resursi. Man vienmēr rada bažas tas, bet es zinu, kā tas izskatās sabiedrības acīs, ka šī viena padome reizē ir arī sabiedrisko raidorganizāciju kapitāla daļu turētāja – tas man rada bažas. Bet, ja mēs skatāmies no otras puses, kā tad ir ar BBC. Tie paši cilvēki ir BBC īpašnieki un viņi paši sevi uzrauga. Protams, ir blakus padome. Ir OFCOM, kas skatās saturu.

Es domāju, ka Latvijas modeli, protams, var uzlabot, bet es nezinu, vai to var ļoti radikāli uzlabot. Jāpieslīpē.

I.Circene

Es domāju, ka šinī gadījumā tiešām mums, kā jau Mellakaula kungs minēja, aktuāls ir Latvijas modelis. Līdz ar to mēs varētu runāt par to, kāds tas ir pašreiz un ko mēs varētu uzlabot no jūsu redzes viedokļa, un kā mēs varam palielināt sabiedrības interešu pārstāvēniecību tieši konkurēti saistībā gan ar pārvaldi, gan ar visu šo procesu?

A.Mellakauls

Tas ir ļoti labs jautājums. Es atceros, ka pirms kādiem 4-5 gadiem, kad NRTP svinēja savu 10 gadu jubileju, rīkoja tādu publisku forumu tieši ar nolūku veidot vai stiprināt sabiedrības interesi vispār par televīziju un radio. Mūsu slēptā cerība bija, ka varbūt, varbūt no tā visa iznāks kāds NVO, kas aizstāvētu skatītāju un klausītāju intereses, kas būtu kā aktīvs lobījs. Diemžēl tāds nav izveidojies. Ir atsevišķas grupas, bet nav tādas vienotas sabiedriskas organizācijas, kas par to cīnītos.

Otra lieta, kas ir pozitīva, ir Dzintras Gekas vadītā komiteja, kas regulāri sanāk un izvērtē *precentūru* televīzijā. Problēma vienmēr būs, vai var vispār no augšas panākt to, ka sabiedrība būs ieinteresēta savā sabiedriskā televīzijā un radio. Es domāju, ka kustībai, iniciatīvai ir jānāk no apakšas. Es nezinu, kā no augšas to var izdarīt, bet katrā gadījumā, lai arī kāds uzraudzības modelis būtu, tur ir jābūt lielai sabiedrības pārstāvēniecībai.

I.Circene

Tas ir tas, ko mēs runājam arī iepriekšējā mūsu decembra darba grupas sēdē un ko es pieminēju jau tagad. Tas ir līdzīgi kā Lietuvā, kur ir šo divu veidu pārraudzības formas – gan šī Radio un televīzijas padome, gan sabiedrisko organizāciju padome. Un tas ir tas, kas tagad likumprojektā tādā formā nav. Un, ka tas tādā veidā varētu tikt iestrādāts, jo jebkurai iniciatīvai ir jādod likumīgs pamats. Tas, ko jūs sakāt, ka iniciatīvai ir jānāk no apakšas, es tam pilnībā piekrītu, bet, ja likumdošana to nenosaka un nenosaka formu, tad mēs to nevaram realizēt dzīvē. Ja šajā radio un televīzijas padomē ir 13 locekļi, kas paplašina demokrātiju, mums pašreiz ir pieci. Līdz ar to arī šis apjoms un pārraudzība ir, skatoties no šaurāka viedokļa. Ja mēs veidotu uz likuma bāzes sabiedrisko organizāciju padomi – vai tur ir 9 locekļi vai 12 locekļi, tas varbūt nebūtu tik svarīgi, bet tas būtu tas, kas redz sabiedrības skatījumu uz nacionālo pasūtījumu, uz saturu vai arī uz to, kā šis saturs tiek iestrādāts un kā šī nauda tiek izlietota. Un tas ir tas, kas mums pašlaik Latvijā ir tuvāk, nekā BBC.

Kurš bija pirmais? Kolāta kungs un tad Līdakas kundze. Lūdzu!

Dz.Kolāts

Dāmai priekšroka.

I.Circene

Labi.

G.Līdaka

Paldies, Dzintri! Nē, es gribēju vienīgi, turpinot šo sarunu par pārraudzības modeļiem, tad, ja mēs atceramies vēl neseno vēsturi, tad īsi pirms tam, kad parādījās pēdējais likumprojekts un bija šī diskusija Saeimas komisijā, un es domāju, ka neviens no Saeimas deputātiem, kas strādā ilgstoši šajās darba grupās neļaus samelot, ka tas piedāvājums par diviem autonomiem uzraudzības modeļiem bija. Arī mūsu asociācija vērsās ar šo piedāvājumu, bet es gribētu, turpinot šo diskusiju, izanalizēt, kāpēc tad tas tomēr nenotika, jo mēs, strādājot vēl arī padomes darba grupā, arī uzstājām uz to, ka būtu pareizāk, ja būtu divi šie modeļi. Es nesapratu, kurā brīdī un kurš nolēma to, ka būs citādāk. Varbūt, ka mēs varētu paklausīties argumentus aizstāvībai, kāpēc tas notika tieši tā. Vai tas notika komisijā, vai tas notika padomē? Kur tas notika?

I.Circene

Nē, nē, komisijā tas nenotika.

G.Līdaka

Un tad kāpēc? Tad man gribas, lai kāds aizstāv šo modeli, kāpēc tas ir tā noticis, jo mēs joprojām domājam, ka tie divi modeļi.. kā arī Mellakaula prezentācija parādīja, ka tomēr ir šie divi dažādie. Vai nu tās ir institūcijas, vai tās ir ministrijas, bet tomēr tas divas uzraudzības ir.

I.Circene

Komisijā tagad tas nav diskutēts, un līdz ar to es domāju, ka es došu Bucenieces kundzei vārdu.

D.Buceniece

Es varu atbildēt Līdakas kundzei, bet man ir sagatavota prezentācija ar jaunāko laiku vēsturi, kopš 2002.gada - kas ir noticis, kurš kādus lēmumus ir pieņēmis. Komisijā, Gunta, mēs arī par to diskutējām, un mani pārsteidz tas, ka tu nezini, jo tu biji darba grupā.

G.Līdaka

Es biju darba grupā..

D.Buceniece

Mēs par to runājām, mēs arī nolēmām, ka paliek viena padome.

G.Līdaka

Nē, paliek viena, bet tas bija piedāvāts kā kompromiss, bet īsti tos argumentus, kāpēc tas tā notika. Īsti neviens nav teicis, kāpēc bija jāizvēlas šis modelis. Mēs jau runājām arī padomē, ka, jā, mēs pieņemam šādus kompromisus, bet, kāpēc bija jāpieņem šāds kompromiss, īsti mums skaidrs nav īstenībā.

I.Circene

Tā kā lielākā daļa darba grupā nepedalījās, es varbūt, ka lūgšu Dacei koncentrēti un īsi pateikt.

G.Lidaka

...jo mums bija piedāvājums. Dace, nav taisnība. Mēs piedāvājam divus uzraudzības modeļus. Labi, mēs vienojāties, ka tas ir kompromiss...

[D.Buceniece gatavojas prezentācijai]

I.Circene

Kolāta kungs, lūdzu!

Dz.Kolāts

Es tikmēr parunāšu!

Man liekas, ka jau ilgu laiku latentā par šo interešu konflikta problēmu attiecībā par kapitāla daļu turētāju un sabiedriskā medija darba pārraudzītāja no vienas puses un visas nozares administratīvo pārraudzītāju no otras puses, tas visu laiku ir dienas kārtā. Man šķiet – un tad tas *[D.Bucenieces prezentācija]* apliecinās, vai tā ir, - ka tur bija divi iemesli. Viens iemesls, kādēļ neizveidoja divas padomes vai kā to varētu nosaukt, bija, ka administratīvā vai visu nozari pārraugošā regulatora funkcija būtu ministrijā un tas nevarētu izslēgt politisku ietekmi, un otrs – tas vienkārši būtu dārgāk. Es nezinu, tur droši vien būs arī citi aspekti, bet šis ir visu laiku cirkulējis savstarpējo debašu cīņā. Tie, kam ir bijis izdevīgāk izmantot šos argumentus, tos arī ir izmantojuši, un salīdzinoši veiksmīgi.

Viena lieta – es tiešām esmu par to, ka šis latentais, bet tomēr konflikts padomes šajās struktūrās starp nozares regulāciju un kapitāla daļu turēšanu sabiedriskajā medijā visu laiku pastāv. Protams, no tā viedokļa būtu labāk šīs regulatora funkcijas nodalīt, bet tad rodas jautājums patiesi, uz ko tiešas atbildes nav, jo, pirmkārt, šī funkcija būs dārgāka, ja izveidos divas struktūras. Neizbēgami tās būs līdzī administratīvās funkcijas. Ja ir citi viedokļi, tad var iesaistīties debatē, protams. Man tā šķiet. Otra lieta par šo sabiedriskā medija pārraudzības modeli. Man liekas, ka vēl papildu arī tiem, ko Andris šeit ļoti pareizi parādīja, būtu ļoti svarīgi redzēt, ja tas ir iespējams, cik izmaksā šie modeļi citās valstīs. Ne jau BBC, par to mums nebūtu tik daudz jāuztraucas, bet, teiksim, Igaunijā un Lietuvā vai Čehijā, vai Slovākijā. Tad tas arī būtu viens no argumentiem. Ja šīs izmaksas pieaug, tad ir jābūt skaidrai pārlicēbai, ka izmaksu pieaugums kompensē vismaz tos politiskās ietekmējamības un citus riskus. Tad tas mans redzējums par sabiedriskā medija pārraudzību būtu sekojošs, ka satura formēšanas un radošo atskaišu, teiksim, pārraudzības vai vērtēšanas orgāns ir konsultatīva padome, kura, piemēram, sanāk divas reizes gadā vai arī vēl trešo reizi, ja ir kāds būtisks, iespējams, žurnālistiskās kvalitātes pārkāpumu gadījums vai kaut kas tamlīdzīgs. Viņi sanāk un tad viņi no vienas puses formē pasūtījumu, izejot no sava, no sevis pārstāvošās grupas pieprasījumiem, tajā pašā laikā, raugoties, lai neiestātos sabiedriskajos medijos haoss, ka katru gadu kaut kas ir jāmaina par 100%. Otra darba grupas sanāksme būtu – tās ir manas fantāzijas – vērtējot šo atskaiti. Savukārt administratīvo pārraudzību, kas skar finanšu plūsmas, menedžmentu un visu pārējo pārrauga visa gada laikā tā otra vai šīs padomes daļa, kuru veido mazāks cilvēku sastāvs un kura, teiksim, ik mēnesi pārbauda uzņēmuma finanšu plūsmas, gada atskaiti un visas citas lietas, kas neskar saturu, bet, kas skar galvenokārt finanšu

mehānismus. Savukārt tā lielākā sanāksme, kā es teicu, divas reizes ārstata darbinieki vērtē sabiedrības interešu pārstāvniecību. Tas ir īss mans skatījums.

I.Circene

Paldies Dzintrim. Es domāju, ka tas, kas saistās ar izmaksām, ja mēs runājam par šo sabiedrisko organizāciju padomi, tad, ņemot vērā, ka tā var būt konsultatīva rakstura, kas netiek apmaksāta, tad tādā gadījumā tās ir sabiedrības domas un viedoklis bez lieliem finansiāliem ieguldījumiem. Ja mēs to organizējam kā pārstāvniecību, kas ir pastāvīgs darbs ar atalgojumu, tad, protams, tas neapšaubāmi dubulto samaksu, bet par to pašreiz nav runas. Ir runa par to, ka tiek pausts viedoklis. Bez sabiedrības viedokļa paušanas.. Mēs esam par to runājuši arī šeit, bet neesam nonākuši pie secinājuma par to, ka var izmantot šīs interaktīvās aptaujas viedokļa veidošanai un sabiedrības domas izzināšanai, gan arī universitātes piedāvāja, ka ir iespējams veikt šādu pētniecisku darbu bez milzīgiem finansiāliem ieguldījumiem, un mēs esam šeit, lai to savu redzējumu teiktu, jo ne viss tas, kas saistās ar sabiedrisko domu, ir saistīts ar dziļi finansiālu ieguldījumu. Tas, kas ir ar ministrijām un administratīvo uzraudzību. Ja mēs pieņemam, ka ministrija vai Ministru kabinets, vai Saeima ir politiski lēmumi, tad viss, kas notiek valstī, ir neapšaubāmi ir politisks. Jebkurš lēmums, tādā gadījumā arī Nacionālā radio un televīzijas padome ir politiska padome, jo, kas nosauc kandidātus un kas viņus ievēl. Ja mēs pieejam ar domu, ka mēs politizējam jebko, tad arī ierēdnis ir politisks, jo kāds ministrs ar savu politisko nostāju ir acīmredzot akceptējis šāda ierēdņa darbību. Es domāju, ka tas nav īstais virziens, kādā mēs varam analizēt situāciju par politisko pārstāvniecību, jo tāda gadījumā ne valdība, ne Saeima nevar piedalīties vispār padomes pārvaldīšanā un apstiprināšanā. Tad sanāk tautas padome, vai tas ir referendums vai kā citādāk, kur netiek iesaistīts neviens politiskais spēks. Varbūt, ka nepārvērtēsim tik ļoti to politisko ietekmi. Vai Bucenieces kundze būtu gatava?

D.Buceniece

Es vēlreiz visiem gribu novēlēt laimīgu Jauno gadu un novēlēt visiem tādu lauvas tvērienu tīģera gadā.

Otrkārt, es pati pieteicos šai prezentācijai, jo man likās svarīgi salikt visu secīgi pa plauktiem, ko mēs, es šeit nedomāju tikai NRTP, bet visi iesaistītie šajā procesā, ko mēs septiņu gadu laika esam paveikuši. Varbūt nevajag, ka Andris teica, izgudrot jaunu divriteni, varbūt jau pagātnē ir bijušas labas idejas, un tad svarīgi ir saprast iemeslu, kāpēc tāda vai cita ideja netika atbalstīta. Citiem vārdiem, mans uzskats ir, ka pirms ieviest kaut ko jaunu, varbūt pat revolucionāru, ir svarīgi saprast pagātni un ir svarīgi zināt vēsturi, mācīties no kļūdām un paņemt labāko. Tāpēc es liku tādu „pēdiņās” nosaukumu šai prezentācijai „Jaunāko laiku vēsture”, kur es strukturāli pa gadiem saliku gan faktoloģisko, gan īsuma satūra izklāstu, kādi tad ir bijuši likumprojekti. Saturiski tiešām būs ļoti, ļoti īsi, jo nav iespējams to tik īsā laikā pārstāstīt.

2002.gads, kad padomi vadīja Ojārs Rubenis un viņa palīgs Edgars Jaunups, kuriem radās ideja par divu likumu nepieciešamību ar mērķi atrisināt “interesu konfliktu” – būt par kapitāla daļu turētāju LTV un LR un vienlaicīgi uzraudzīt komerciālās raidorganizācijas.

Tika uzrakstīti divi likumprojekti, un īss likumprojekts par sabiedriskajām raidorganizācijām [*Sabiedrisko raidorganizāciju likums*] faktiski no Radio un

televīzijas likuma tika atdalīts. Nodaļa „valsts finansējuma modelis” palika tas pats. Bija paredzēts tiek radīta vēl viena Padome pēc valsts pilnvarnieku parauga, bet netika atrisināts juridiskā statusa jautājums – palika šī valsts bezpeļņas SIA. Savukārt visu pārējo – funkcijas kā raidorganizācijas satura kontrole, licenču konkursu organizēšana, reklāmas ierobežojumus, visu tad uzraudzītu pati Nacionālā radio un televīzijas padome.

Tad tika ievēlēta 8.Saeima.

2003.gads. Saeimā tiek izveidota Radio un televīzijas likumprojekta Apakškomisija, kuru vadīja Edgars Jaunups un kurš turpināja darbu pie šo abu likumprojektu izstrādes. Manuprāt, tur no klātesošajiem klāt bija Druvietes kundze, Kastēna kungs.

2003.gada pavasarī Apakškomisija darbu pabeidza, bet likumprojekti netiek iesniegti Saeimā, jo tajā brīdī nebija politiskā atbalsta šiem likumprojektiem, nebija, kas tos iesniedz.

Tad oktobrī radikāli mainījās NRTP sastāvs [*par 2/3*], klāt nāk 6 jauni locekļi [*priekšsēdētājs – Imants Rākins, vietnieks – Aivars Berķis*], un oktobra beigās abus likumprojektus Saeimā iesniedza ZZS frakcija.

Cilvēktiesību komisija [*Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija, kuru šajā laikā vada Ina Druviete*] pēc tam, kad saņēma šo likumprojektu, nevirzīja to pirmajam lasījumam, bet nolēma nosūtīt abus likumprojektus Ministru kabinetam izvērtēšanai.

2004.gads. I. Emša valdības laikā Ministru kabinetā tiek izveidota darba grupa [*Radio un televīzijas un Sabiedrisko raidorganizāciju likumprojektu izstrādes darba grupa*], kuru vadīja Valsts Kancelejas Politikas koordinācijas departamenta direktora vietniece Baiba Pētersone.

Pagājušās nedēļas laikā mēģināju dabūt no viņas šos 2004.gada likumprojektus, bet neveiksmīgi, jo savos vecajos failos nevarēja atrast. Vēl meklē.

Darba grupas sastāvā bija galvenokārt visas ministrijas un NRTP tika pieaicināti uz dažām sēdēm kā eksperti.

Darba grupa pieņēma pirmo lēmumu, šis ir pirmais lēmums, ka nav lietderīgi izstrādāt 2 likumprojektus, tai skaitā veidot divas padomes tādā mazā valstī kā Latvija, un ir nepieciešams izstrādāt tikai grozījumus jau esošajā Radio un televīzijas likumā un atrisināt galvenokārt juridisko statusa jautājumu abām sabiedriskajām raidorganizācijām. Tas bija gala lēmums šai darba grupai, un tad *krita* valdība un darba grupa darbu izbeidza.

2005.gads. Edgars Jaunups ārpus Ministru kabineta un Saeimas izveido ekspertu Darba grupu, kuras sastāvu pamatā veidoja gandrīz visu lielāko raidorganizāciju pārstāvji, NRTP arī uzaicināja kā ekspertus uz dažām sēdēm. Darba grupas vadītāja vietnieks bija Ilmārs Šlāpins, premjera Kalviša padomnieks humanitārajos jautājumos. Ļoti reprezentatīva darba grupa. Tur bija Zigmārs Liepiņš, LTV ģenerāldirektors Holšteins, arī Kolāts piedalījās šajā darba grupā.

Darba grupa atkal izvirza ideju par 2 atsevišķu likumu izstrādi. Tad es īsumā pārstāstīšu Sabiedrisko raidorganizāciju likumprojekta saturu, jo es saprotu, ka mēs šeit, darba grupā, vairāk fokusējamies uz sabiedriskajām raidorganizācijām.

Tātad īsumā tas saturs: 1) tad pirmo reizi parādījās šis juridiskais statuss “atvasināta publiska persona”, 2) finansējums – tika piedāvāts revolucionārs modelis, ka valsts dotācija plus 3 gadu laikā tika noteikts pārejas periods, palielinot finansējumu līdz 0,3 % no IKP. Pakāpeniski, sākot no 0,27% trīs gadu laikā un tad tajā gadā, kad sasniedz šo 0,3% no IKP, tad sabiedriskās raidorganizācijas atsakās no dalības reklāmas tirgū, 3) protams, tiek veidota arī otra Sabiedriskā padome, 4) un ļoti laba ideja - naudu, kas paredzēta LVRTC apraides maksājumam piešķirt pa tiešo Satiksmes ministrijai, kas tādā veidā atbrīvotu Radio un televīziju no šīm mūžīgajām diskusijām ar torni, bet pret šo ideju iebilda Satiksmes ministrija, sakot, ka tas nav juridiski iespējams, jo tad Latvijas Radio un Latvijas Televīzijai vajadzētu pārtapt par valsts aģentūrām. Tur tiešām bija juridisks kalambūrs, kāpēc, manuprāt, šī ļoti labā ideja tika noraidīta.

Radio un televīzijas likuma saturs īsumā – *[padome]* turpina uzraudzīt visu raidorganizāciju saturu, bet šeit ir tā nākamā lielā, radikālā ideja – nodot visu pārraudzību *[un veikt licencēšanas un administratīvās funkcijas]* Kultūras ministrijai.

2005.gada rudenī abi likumprojekti tika iesniegti Saeimā.

2005.gada beigās. Saeima pieņēma abus likumprojektus *[Sabiedrisko raidorganizāciju un Radio un televīzijas likumprojektu]* 1.lasījumā. Uz 2 lasījumu tiek iesniegts rekordliels priekšlikumu skaits – *mazajam likumam*, Sabiedrisko raidorganizāciju likumprojektam, kurā ir tikai 17 panti, - aptuveni 100 priekšlikumu. Otram jumta likumam *[Radio un televīzijas likumprojektam]* – nepilni 400 priekšlikumi.

Circenes kundze, jūs atceraties, jūs toreiz arī vadījāt komisiju.

Priekšlikumi bija diametrāli pretēji par stratēģiski būtiskākajiem jautājumiem – gan par sabiedrisko raidorganizāciju finansējuma modeli, gan juridisko statusu, gan par uzraudzības iestādēm un citiem.

Komisija uzdeva NRTP un Saeimas Juridiskajam birojam izskatīt visus šos priekšlikumus un sagatavot komisijai konceptuāli izlemjamos jautājumus, sagrupējot tos līdzīgi kā pēc testa principa un tad piedāvāt komisijai izlemšanai.

Un pēc tam, kad komisija izlemtu šos konceptuālos jautājumus un tad atbilstoši tiem arī “izsijātu” šos 500 priekšlikumus.

Vēl es gribēju pieminēt, ka tāds ļoti būtisks 2005. gada notikums bija Ministru kabineta apstiprinātā Konceptiju par grozījumiem LR Satversmes 58.pantā un neatkarīgo iestāžu definēšanu. Žēl, ka nav klāt Tieslietu ministrijas pārstāvji. Gribētu zināt, cik tālu šis process ir.

2006.gads. NRTP un Saeimas Juridiskais birojs sagatavo komisijai konceptuāli izlemjamos jautājumus. Komisija par Sabiedrisko raidorganizāciju likumprojektu nolēma, ka: 1) finansējuma modelis paliek esošais - valsts dotācija un reklāmas apjoms 10 % raidstundā, 6 min; 2) netiek veidota jauna Padome, bet kapitāla daļu turētāja funkcijas veic tā pati iestāde, kas uzrauga citas raidorganizācijas. Netiek atbalstīta ideja par jaunas iestādes izveidošanu. Jūs varat pārbaudīt protokolus, ja jūs sakāt, ka šis jautājums komisijā nav lemts. Es atceros, ka mēs toreiz izlēmām un

arguments bija – nelietderība. Latvija ir pārāk maza valsts un ka mēs nevaram atļauties šīs divas iestādes un ka ļoti labi var tikt galā viena iestāde, tikai atbilstoši likumā jānedefinē funkcijas, uzdevumus un citas lietas, 3) juridiskais statuss tika atbalstīts - atvasināta publiska juridiska persona, 4) netika atbalstīts ļoti detalizēts regulējums likumā attiecībā uz sabiedriskajām raidorganizācijām, respektīvi, noteikt tādas konkrētas lietas kā kanāla skaitu, frekvenču lietas, ka tas viss tiek uzticēts raidorganizācijas vadībai un NRTP, un tad likumā tiek noteiktas tikai vispārīgas lietas, kā programmu veidošanas mērķus, darbības principus un galvenos uzdevumus.

Par *lielo* Radio un televīzijas likumprojektu - netiek atbalstīta ideja par raidorganizāciju uzraudzības funkcijas nodošanu Kultūras ministrijai. Citus jautājumus tagad neuzskaitīšu, bet, ja kādam ir interese, es šo vēstuli varu pārsūtīt, kur ir detalizēti visi šie konceptuālie jautājumi.

G.Līdaka

Dace, kas to vēstuli parakstīja?

D.Buceniece

Kuru vēstuli?

G.Līdaka

Vēstuli par to, ka neatbalstīt.

D.Buceniece

Nē, nē. Vēstuli mēs nosūtījām komisijai ar šiem konceptuālajiem jautājumiem un tālāk ir jāskatās komisijas protokoli. 2006.gada komisijas protokolos tas ir fiksēts.

G.Līdaka

Paldies.

D.Buceniece

Tālāk, kas notiek 2006.gadā. Pavasarī komisija nolemj apturēt darbu pie abu likumprojektu tālākās izskatīšanas 2.lasījumā. Kā formālo iemeslu es atceros, ka ir jāgaida jaunās Direktīvas pieņemšana EP, bet pēc būtības man likās, ka tas iemesls bija tas, ka tuvojās 9.Saeimas vēlēšanas, bet tā ir mana interpretācija.

Tad vēl ir ļoti svarīgs moments ir 2006.gada 16.oktobris, kad Satversmes tiesa pieņem spriedumu par Radio un TV likuma 46.panta atbilstību Satversmes 58. un 91.pantam. Ko tas nozīmē pēc būtības? Man līdzī arī ir šis spriedums. Gribēju arī galvenos tiesas secinājumus ielikt prezentācijā, bet es domāju, ka tas ir pārāk apjomīgi [<http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/2006-05-01LV.rtf> , http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/PR_2006-05-01.rtf]. Tātad 58.pants, kas tika apstrīdēts, ka Ministru kabinetam ir padotas valsts pārvaldes iestādes un ka padomes statuss ir antikonstitucionāls. Tiesa pilnībā attaisnoja NRTP statusu un spriedumā raksta, ka „Satversmes 58. pants pieļauj interpretāciju, kas nodrošina mūsdienu demokrātiskai tiesiskai valstij atbilstošu un pienācīgu pārvaldību atsevišķās pārvaldes jomās”. Savukārt otrs pants, par kuru iesūdzēja padomi, bija 91.pants - „Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas.” Šeit ir domāts apstrīdēt it kā to interešu konfliktu, un Satversmes tiesa arī kategoriski secināja, ka „apstrīdētās normas neparedz atšķirīgu attieksmi, tās atbilst Satversmes 91. pantam”.

Es teiktu, ka šis spriedums ir svarīgs ar to, ka tas pilnībā attaisno padomes juridisko statusu un arī skaidri un gaiši pateica, ka interešu konflikta pēc būtības nav.

Tālāk - 2007.gads. NRTP izveido iekšēju darba grupu, kuru vada tā brīža priekšsēdētāja padomniece juridiskajos jautājumos Velga Slaidiņa. Tiek uzrakstīts viens jauns likumprojekts, kurā pamatā jau tiek iestrādātas jaunās Direktīvas normas, kas uz to brīdi vēl nebija pieņemtas, bet pamata teksts bija zināms.

Atkal netika atrisināts juridiskā statusa jautājums sabiedriskajiem medijiem. Uzraudzības iestāde tika piedāvāta NRTP un, kas arī nebija līdz galam izdiskutēts, tai atsevišķi izveido Administratīvā padome, kas uzrauga tikai sabiedrisko raidorganizāciju finanses, bet arī nebija skaidrs, kas tad un kā pakļaujas, un likumprojekts arī bija tāds „negatavs”.

Lielākais trūkums, es uzskatu, ka šajā darbā vispār netika iesaistīta industrija un citas sadarbības iestādes. Neviena – ne ministrija, ne Kultūras, ne Satiksmes, ar kuru mums visvairāk ir jāsadarbojas.

Tad pēdējie gadi. 2007.gada oktobris līdz 2009.gadam ieskaitot.

2007.gada beigās atkal mainās NRTP sastāvs [priekšsēdētājs – Ābrams Kleckins]. Tad es uzņemos vadīt nu jau kārtējo darba grupu. Šoreiz mēs iekļāvām Latvijas Raidorganizāciju asociāciju, Kultūras ministriju, Satiksmes ministriju, Latvijas Valsts radio un televīzijas centru, Latvijas Televīziju, Latvijas Radio, kā arī ekspertus pie attiecīgajām sadaļām, piemēram, – Patērētāju tiesību aizsardzības centru par reklāmas jautājumiem, patērētāju jautājumiem, Konkurences padomi pie monopola un mediju īpašnieku koncentrācijas jautājumiem, arī Latvijas Reklāmas asociāciju.

Mēs arī paralēli veicām juridisku pētījumu par tiesisko statusu sabiedriskajiem medijiem un šī pētījuma rezultātā secinājām, ka tomēr valsts kapitālsabiedrība ar noteiktu īpašu mērķi realizēt šo sabiedrisko pasūtījumu tomēr precīzāk atbilst tai struktūrai, kādā šobrīd strādā Latvijas Radio un Latvijas Televīziju, un šī atvasinātā publiskā persona ir vairāk tāda sarežģīta pēc pārvaldes formas.

Stratēģiskie virzieni un dokumentālais pamats, kādā tapa šis esošais likumprojekts. Tātad šie bija Saeimas komisijas 2006.gada izlemtie konceptuālie jautājumi, par kuriem mēs sapratām, ka tie jau ir pieņemti lēmumi, kādā virzienā mums ir arī jāiet. Savukārt 2005.gada “Jaunupa likumprojekti” arī tika ņemti vērā, kur bija dažas labas idejas, kā arī iepriekšējo A.Berķa projektu un, protams, ievērota jaunā Direktīva un es detalizēti izstudēju arī EBU rokasgrāmatu par sabiedrisko raidorganizāciju likuma paraugmodeli [http://www.ebu.ch/CMSImages/en/leg_p_model_law_psb_210207_tcm6-50150.pdf]. Šie ir visi dokumenti, uz kuru bāzes tapa šis likumprojekts, kurš šobrīd ir Saeimā.

2008.gada 30.aprīlī likumprojektu mēs nodevām publiskai apspriešanai. Tas bija atrodamas NRTP mājas lapā, un mēs veidojām arī informatīvās kampaņas dažādu interviju veidā un citādāk.

Tad tālāk notika saskaņošana ar visām ministrijām, un pagājušā gada 11.martā NRTP komisijai iesniedz uzlaboto. Ja jūs jautājat, kāpēc tāds ilgs laika posms, tad šis saskaņojums ar ministrijām tiešām paņēma vairāk kā pusgadu. Kāds, kurš kādreiz ir saskāries ar saskaņojumiem, tad zina, kā tas notiek, starpinstitūciju sanāksmes un viss pārējais. Tad mēs iesniedzām komisijai pagājušā gada martā, un tad komisija mums uzdeva šo likumprojektu vēlreiz saskaņot ar Juridisko biroju [līdz 2009.gada

jūnijam], kā rezultātā arī likumprojekts palika īsāks, kā bija sākumā. Tad 8.oktobrī likumprojekts tika iesniegts 1.lasījumā, un par tālāko jūs jau zināt.

Tātad mani secinājumi. Es uzskatu, ka laika gaitā, kopš 2002. gada, izstrādājot likumdošanas aktus, ir izmantoti visi likumiskie mehānismi - ir bijusi Saeimas Apakškomisija, ir bijusi Ministru kabineta Darba grupa, ir bijusi pilnīgi neatkarīga ekspertu darba grupa, ir bijusi tikai NRTP darba grupa, ir bijusi darba grupa – NRTP, industrija un sadarbības partneri.

Likumīgais pamats arī, manuprāt, ir pilnīgs un ir panākts, es vēlreiz saku, šādi kompromisa variants, nevis ideālais modelis. Tas ir kompromisa variants ekspertu līmenī. Vārdu „ekspertu līmenī” es gribētu pasvītrot, bet tālāk ir jāpieņem politiski lēmumi. Un es nepiekrītu dažu šīs darba grupas ekspertu viedoklis, ka tas ir „tikai kosmētiskais remonts” esošajam likumam.

Pēdējo likumprojekta redakciju ir novērtējuši atzīti starptautiskie eksperti, šeit es uzskaitu tikai dažus: Karols Jakubovičs [*Karol Jakubowicz*], EBU galvenais jurists Maikls Vāgners [*Michael Wagner*], ļoti svarīgi – arī Eiropas Komerčiālo TV asociācijas izpilddirektors Ross Bigams [*Ross Biggam*], Eiropas Padomes kolēģi.

No visiem skatupunktiem tas ir skatīts. EBU skatīja sabiedrisko regulējumu, Eiropas Komerčiālo televīziju asociācija skatīja komercraidorganizāciju sadaļu, arī Eiropas Padomes kolēģi apskatīja un secināja, ka vairāk varēja iekļaut Eiropas Padomes rekomendācijas, bet, jūs saprotat, rekomendācijas ir tā saucamā *mīkstā likumdošana*, bet mums tiesību sistēma ir tāda *cieti* noteikta.

Vēlreiz gribu uzsvērt to ideālo modeli, kādu es uzskatu. Ne kompromisa, bet ideālo modeli:

Sabiedriskajām raidorganizācijām (jaunajam sabiedriskajam medijam) tiek noteikts īpašs statuss Satversmē, kurš vienlaicīgi atļauj darboties kā komersantam, ja valsts tam atļauj turpināt darboties reklāmas tirgū, un, protams, nosakot šo īpašo misiju – realizēt sabiedrisko pasūtījumu, bet, ko vienlaicīgi veic arī zināmas valsts pārvaldes funkcijas. Jūs redzat, ka tas ir tāds kā hibrīds, kurš šobrīd pilnībā nepakļaujas nevienam tiesību sistēmas pārvaldes vai komerclikuma modelim. Manā uztverē ir vajadzīgs kaut kas pilnīgi jauns, bet tas ir grozījums Satversmē, un es nezinu, kad deputāti plāno vērt vaļā Satversmi.

Uzraudzības iestāde - NRTP vai Nacionālā Elektronisko mediju padome (NEMP), kā to sauks nākotnē - arī tiek nodefinēta Satversmē, cerot tādā veidā beidzot nodrošinot iestādes finansiālo un funkcionālo neatkarību.

Sabiedriskajām raidorganizācijām beidzot likumiski tiek noteikts ilgtermiņa garantēts finansiāls nodrošinājums. Ideālā variantā, es vēlreiz uzsveru, – abonentmaksas vai % no IKP, vienlaicīgi lemjot par šo mediju darbību reklāmas tirgū. Un, protams, arī komerciālo raidorganizāciju iesaistīšanu sabiedriskā pasūtījuma realizācijā. Tā arī būtu apsveicama ideja, kas tikai mūsu mazo industriju atsvaidzinātu.

NRTP priekšlikumi. Es vēlreiz gribu pateikt, ka mēs padomē neatbalstām šāda jauna Fonda [*Sabiedriskā medija fonda*] dibināšanu nevis vispār kā ideju, bet šajā piedāvātajā redakcijā, jo šis piedāvājums nav līdz galam izstrādāts un to ir grūti vērtēt šādā stadijā, un tas arī nav saskaņā ar iepriekš konceptuāli nolemto, jo nepietiek tikai ar to, ka „mēs piedāvājam šādu vienu pantu”. Man pat izskatās, ka prasās pēc pilnīgi

jauna, atsevišķa likuma, ja tiek veidots šāds fonds, jo ir jānosaka fonda izveidošanas kārtība, sastāvs, padotība, lēmumu pieņemšanas veidi, finansēšanas modelis. Man arī nav skaidrs, kāpēc ir jāveido kaut kas veidošanas pēc tikai un kāda būs fonda mijiedarbība ar NRTP. Tas šobrīd nav skaidrs, tāpēc es nevaru to izanalizēt detalizēti, bet šādā redakcijā, es uzskatu, tas nav līdz galam izstrādāts.

Tad, lai būtu arī kādi priekšlikumi no mūsu puses, mēs kopā ar Kultūras ministriju runājām, ko mēs varētu vēl papildus iesniegt. Tad es piedāvāju, ka mēs kopā ar Tieslietu ministriju un Uzņēmumu reģistru, es pagājušajā nedēļā sazinājos ar Ringoldu Balodi, valsts galveno notāru. Viņš apsolīja palīdzēt izstrādāt priekšlikumus šiem pārejas noteikumiem par jauna sabiedriskā medija izveidi un Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio reorganizāciju, jo tie ir tādi sarežģīti juridiski procesi, bet, kā man arī teica Ringolds Balodis, ka – vai tad Saeima beidzot ir izlēmusi par to, vai ir viens medijs vai divi, jo, kāda tad ir jēga rakstīt pārejas noteikumus, ja nav skaidrs konceptuālais virziens.

Īsumā tas ir no manas puses viss. Man ir arī priekšlikumi darba grupas gala ziņojuma tapšanai, bet varbūt, ka pēc Brikšes kundzes iepriekšējās prezentācijas, kur man ļoti patika ierosinājums par rakstiskajiem priekšlikumiem, tad varbūt, ka es tos iesniegtu rakstiski vai, kā jūs vēlaties. Paldies!

I.Circene

Paldies! Es domāju, ka vēsture tiešām ir diezgan nopietna no 2002.gada.

Es gribu mazliet papildināt. Tas, kas saistās ar 2006.gadu un iepriekšējo Saeimu, pirmkārt, tā bija cita Saeima ar citiem spēles dalībniekiem un politiskajiem lēmumiem. Otrkārt, šo konceptuāli lemtu jautājumu gala rezultāts nav saistošs. Es varu pateikt arī, kādēļ. Tādēļ, ka likumprojekta turpmākā virzība un izskatīšana tika pārtraukta absolūtas nekonsekvences dēļ. Tas, kas tika lemts konceptuāli, par to, ka mēs tagad lemjam atbalstīt šos četrus punktus. Tad mēs nonācām pie priekšlikumu atsijāšanas un tad šis darbs komisijā reāli uz priekšu nevirzījās. Līdz ar to, ka katrs iestājās pilnīgi, absolūti noteiktā stājā – tā, ka neviens neatkāpjas ne no viena priekšlikuma, līdz ar to arī šie četri konceptuālie priekšlikumi nekādu rezultātu beigās nedeļa un šī skatīšana tālāk tika pārtraukta, tāpēc mēs uz to nevarētu balstīties.

Otra lieta, kas ir problēma arī šodien, ir nekonsekvence lēmumu pieņemšanā. Kaut vai mūsu pašu Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija, kura jūlijā, augustā, sanākot uz ārkārtas sēdēm, lēma par to, ka komisija atbalsta jauna medija veidošanu, un klāt bija arī Nacionālā radio un televīzijas padome, tajā brīdī komisija atbalstīja – būs viens medijs, balstoties uz visu iepriekšējo informāciju. Iepriekšējā sēdē, kas bija 27. vai 28.decembrī, kad mēs sanācām uz sēdi par elektroniskajiem medijiem, tad mūsu komisijas locekļi pauda pilnīgi pretēju nostāju. Ja ZZS teica, ka viņi noteikti neatbalsta vienota medija veidošanu, Tautas partija teica, ka mums par to ir jādiskutē, un Pilsoniskā savienība teica, ka mums par to ir jādiskutē. Tad jūs redzat, ka vienas komisijas trīs mēnešu darbības laikā, ja mēs nonākam pie pilnīgi pretējiem viedokļiem, tad tā ir viena no šīm grūtībām, kādēļ tik sarežģīti un grūti norit likumprojektu skatīšana, jo tādā gadījumā mūsu viedoklis vienā reizē ir tāds, otrā – tāds.

Otrs – tas, kas ir par finansēšanu. Es pilnībā piekrītu, tam, kas ir šajā prezentācijā par noteiktu naudas līdzekļu piešķiršanu, bet, ņemot vērā pašreizējo finansiālo problēmu apstākļus, tad arī 0,3% vai 0,1% no noteikta budžeta, no IKP, protams, ka rada problēmas, lai mēs varētu šādu finansēšanas modeli pieņemt. Tas, kas ir par abonentmaksām – arī tad netika atbalstīts daudzu iemeslu dēļ, jo šīs abonentmaksas ir tāds pats nodoklis, kāds ir tagad no jau iekasētajiem nodokļiem. Tā ir tikai papildu

administrēšana. Līdz ar to šie četri konceptuāli izlemtie jautājumi ar iepriekšējās Saeimas sastāvu pēc četriem gadiem nav tas, uz ko mēs šodien to vali varētu likt, bet, ja mēs runājam tālāk par pašreizējo situāciju, tad es domāju, ka tas, kas ir iestrādāts pašreizējā likumprojektā, nav īsti tas, kas ir iepriekšējos divos likumprojektos. Es pieļauju, ka Līdakas kundze jautāja par to, ka mēs runājam par pašreizējo likumprojektu un runāt par to, ka šāda konsultatīvā sabiedrisko organizāciju padome pildītu citas funkcijas, nekā dubultu administratīvu padomju slogs, ja tas ir saistīts vai nu kā ministrijas pārstāvniecība vai nu kāda cita algota institūcija.

Varbūt, ka mēs varētu tad arī parunāt par to, vai mēs atbalstām – un, ja, nē, tad kādēļ – šādu sabiedriski konsultatīvu padomi, kas paustu vairāk sabiedrisko viedokli.

D.Buceniece

Es personīgi atbalstu 100% šādu veidojumu. To var izdarīt jau bez maz esošā likuma ietvaros šobrīd. Tas arī bija plāns. Ābram, kā mēs runājam, ka četras reizes gadā sanāktu plaša ekspertu, sabiedrības tāda kā konference, kur tad arī diskutētu par nacionālo pasūtījumu un sabiedrības vajadzībām un citiem risināmajiem jautājumiem.

I.Circene

Vai tādā gadījumā mēs varam palikt pie tā, ka tas ir mūsu darba grupas viedoklis, jo pašreiz es neredzu nevienu, kas vēlētos kaut kādā veidā iesaistīties diskusijā ar savu spriedumu ar *par* vai *pret*. Ja ir, tad, lūdzu! Vai mēs paliekam pie tā, ka tas ir darba grupas viedoklis, un tad mēs to iestrādājam likumprojektā, ka mums ir šāda sabiedrisko organizāciju konsultatīvā padome.

Lūdzu!

Dz.Kolāts

Es gribu atgādināt par to finansējumu. Cilvēki brauks no laukiem, kur vajadzīgas kādas kompensācijas u.tml. Vai tas viss neapstājas atkal pie tā? Nevarēs būt darba grupa četras reizes gadā ar izmaksām „0”. Tas vienīgais.

I.Circene

No savas personīgās pieredzes varu teikt, ka sabiedriskās organizācijas netiek finansētas no valsts, un līdz šim visa sabiedrisko organizāciju darbība ir tieši uz to balstīta, ka tie ir sabiedrības pārstāvji, kas strādā pēc pašu iniciatīvas. Protams, būtu ļoti labi, ja atsevišķas izmaksas tiktu segtas no valsts; un ne tikai saistībā ar šīm organizācijām, bet vispār ar nevalstisko sektoru. Paldies.

J.Domburs

Drīkst?

I.Circene

Jā, lūdzu, Dombura kungs.

J.Domburs

Circenes kundze tā pēkšņi iemeta jautājumu, vai tas ir darba grupas viedoklis. Tieši par šo jautājumu. Es gribētu aicināt – nemēģināsim izdalīt vienu koku ārpus meža. Es domāju, ka „konsultatīvā padome” ir jau nākamais posms vai viens no posmiem, bet vispirms tomēr ir uzraudzības un pārvaldes mehānisms. Pēc tam jau kādi *satelīti* var tiem būt konsultatīvi vai kādi citi. Es domāju, ka pamatjautājums bija tas, ar ko Mellakaula kungs sāka – ar vienu vai divām padomēm, ar Lietuvas un Igaunijas

piemēriem. Un pēc tam tālāk par versijām, caur ko iet iecelšanas mehānismi, kā uzrauga sabiedriskos labumus, kā uzrauga tirgus lietas. Šī konsultatīvā padome tad ir tikai šis viens segments.

Attiecībā uz Kolāta kunga iepriekš teikto par finansēm, manuprāt, būtu svarīgi, ka mēs apspriežam divas lietas. Viena lieta – līdz šim padomes izmaksas ir mērāmas tomēr ne miljonos, bet simtos tūkstošu, kas pret tām relatīvajām kategorijām, par ko mēs runājam, nav nesamērīgi lielas līdz šim bijušas. Otrkārt, ja mēs runājam par divu apvienotu mediju vai vienu jaunu sabiedrisko mediju, tad tā kādas padomes var nodrošināt, es domāju, pats medijs, tā Sekretariāts, tā telpas. Man liekas, ka pārāk dramatizēt sabiedriskā medija jebkādu padomju administratīvās vai tehniskās izmaksas būtu varbūt mazliet pārspīlētas.

I.Circene

Paldies! Varbūt, ka jūs vēlējāties izteikt arī kādu papildinājumu par šo iespējamo pārvaldes formu no savas puses.

J.Domburs

Brikšes kundze tūlīt ko prezentēs.

I.Brikše

Man ir viens jautājums. Kāds pašlaik ir Nacionālās radio un televīzijas padomes viedoklis par likumdošanas karti gan attiecībā uz sabiedriskajiem medijiem, gan attiecībā uz sabiedrisko mediju likumu, elektronisko mediju likumu kopumā, kas skar publiskās komunikācijas lietotājus.

Ā.Kleckins

Man būtu kas sakāms. Pirmais, tas, ko jautā Brikšes kundze – skaidrs, ka tas ir viens likums, bet ne tāpēc, ka tā ir ērtāk un lētāk, bet tāpēc, ka, vai nu mēs to nozari mūsdienu apstākļos atbalstīsim kā nozari vai mēs sabruksim. Un tas būtu tas jautājums, par kuru būtu jāizdiskutē un jāparāda, ka attīstība iet tā, ko neviena maza valsts nevar noturēt - nacionālo raidīšanu ne tikai sabiedrisko, bet arī komerciālo, ņemot vērā valodas un kultūras vajadzības. Tāpēc ir ļoti svarīgi, ka nākotne attīstītos tā, ka tiktu paredzēta iespēja nacionālo pasūtījumu attiecināt tieši arī uz komerciālajiem. Tas būtu ļoti svarīgi, kādā veidā un kā – tas ir kopīgs jautājums. Un otra lieta, kurai mēs vispār, man liekas, neesam pieskārušies. Tas nav, kā attīstīt sabiedrības intereses nevar pārstāvēt tikai un vienīgi, meklējot vienu padomi vai piecas padomes. Bez tā tīri saturiski mums ir jāpanāk tāda likumdošana - un konkrēti attiecībā uz sabiedrisko pasūtījumu, - ka mēs faktiskam atrodamies sabiedriski un vispār viss mediju lauks mums šodien ir pilnīgi pakļauts politiskajai dienas kārtībai un neatīno ļoti nopietnas problēmas, vispār sabiedrisko dienas kārtību.

Citiem vārdiem – mēs visu skatāmies, to pašu *dižķibeli* un tā tālāk, tikai no augšas uz leju, bet, ko tas nozīmē cilvēkiem, kā viņiem dzīvot šajos apstākļos, ko prasīt, kā tas atbilst interesēm cilvēku, sabiedrības kopumam, kam vajag pievērst uzmanību. Tikai tad ir vērts ir uzturēt šo sabiedrisko raidīšanu, ja tā tiešām mainīs viedokļu pieeju jautājumiem, bet mēs visu laiku domājam, ka to var izdarīt tikai ar pārvaldīšanu. Redziet, nevar nodrošināt sabiedrības kā kopuma pārstāvniecību ne ar kādu padomi, jo padome vienalga pārstāv kaut kādus fragmentus sabiedrībā. Tad es ļoti jūtu līdzī tai sabiedriskajai padomei vai kā to sauks, cilvēkiem, kad viņi izrādīsies pie visa vainīgi, neko nevarēdami pārstāvēt.

Otra lieta ir tā, ka arī ar zinātniskajiem pētījumiem, kas ir ļoti nepieciešami, par sabiedriskās domas ietekmi – tas ir ļoti nepieciešams – arī nevar gūt sabiedrības viedokli. Tas ir tikai viens no priekšnoteikumiem, jo tas ir dārgs darbs. Labi, būsīm bagāti, bet tas ir arī lēns darbs. Tas nekad netiek līdz tiem dienas notikumiem, ar kuriem ir jānodarbojas medijiem, tāpēc ir ļoti svarīgi nodrošināt saturisko pieejamību. Esmu pārliecināts, ka tas kopā ar pētījumiem, iespējams, Sabiedrisko padomi to kaut kā varētu nodrošināt. Bet, ja mēs nedomāsim par to, kā mainīt to, kas notiek mūsu mediju publiskajā telpā, mēs neko neiegūsim.

I.Circene

Paldies, Kleckina kungs! Lūdzu!

J.Domburs

Viens precizējošs jautājums. Vai jūs, Kleckina kungs, uzskatāt, ka jaunais likumprojekts, kas ir komisijā uz galda un kas it kā nāk no padomes un it kā nenāk, vai tas jebkādā veidā veicina un maina esošo situāciju tā, kā jūs tikko ļoti skaisti norunājāt?

Ā.Kleckins

Tas ļauj to darīt.

J.Domburs

Bet ļauj arī nedarīt.

Ā.Kleckins

Jā, ļauj arī nedarīt. Kā jebkurš likums mums.

I.Circene

Jā, būtu labāk, ja ne tikai ļautu, bet arī likumā to noteiktu. Brikšes kundze, lūdzu [prezentāciju].

I.Brikše

Man vēl ir jautājums, vai būtu iespējams no padomes saņemt vai aiziet uz padomi un nokopēt par savu naudu šo juridisko pētījumu, kas tika pieminēts, un, otrkārt, rakstiskos ekspertu viedokļus par šo likumprojektu?

D.Buceniece

Jā, protams. Es jums varu nosūtīt elektroniski – bez naudas līdzekļiem.

I.Brikše

Paldies!

Tā ir datu bāze [<http://www.lexadin.nl/wlg/legis/nofr/eur/lxweden.htm>], kur ir visa Eiropas regulu bāze un arī pasaules.

Šodien man ir prieks, ka Mellakauls patiesībā tādu kā apli izveidoja mūsu diskusijā, jo šodien mēs patiesībā esam tur, kur bijām oktobrī, kad eksperti teica tieši to, ka likumdošana Eiropā un pasaulē ir ļoti daudzveidīga un arī pagājušā gada beigās mēs runājām par to, ka Latvijai nāktos meklēt patiešām savu ceļu šajā daudzveidībā un būtu pietiekami pieaugusi, lai izstrādātu likumu, kas atbilstu Latvijas vajadzībām un interesēm.

Otra lieta ir tā, ka gluži tā nav, ka ir jāsērfo pilnīgi pa visiem likumiem un pa visiem iespējamajām vietām, tāpēc es vēlētos ieviest tādu zināmu korektūru izpratnes par mediju sistēmām. Eiropā tās neskata kā vienas vispār kaut kādas sistēmas, jo ilgstoši patiesībā ir diezgan orientēta mediju sistēmu skatīšana.

Mediju sistēmu skatīšana Eiropas aspektā saistās ar trim lieliem modeļiem [Hallin, D., C., Mancini, P. (2004). *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*].

Viens lielais modelis ir demokrātiski korporatīvais modelis [*Democratic Corporatist*] – Centrāleiropa, Ziemeļvalstis un, iespējams, tas, ko mēs gribētu sasniegt no Latvijas, Baltijas pozīcijām.

Otrs – Liberālais modelis [*Liberal Model*] ir izteikti saistīts ar Lielbritāniju, ASV, tāpat arī ar Īriju.

Trešais – Polarizēti plurālistiskais modelis [*Polarized Pluralist*] – tas ir izteikti Dienvideiropas valstīs. Skatoties uz Dienvideiropu, mums ir ļoti daudzas kultūras un citas politiskās atšķirības.

Tie ir modeļi, uz kuriem mēs varam skatīties mūsu kontekstā, jo tie ir veidoti un teoretizēti, un pēc tam attīstīti, skatoties uz valstu politiskajām sistēmām.

Problēma ir tā, ka Austrumeiropa ir diezgan slikti aprakstīta. Austrumeiropa ir aprakstīta vairāk deskriptīvi.

Kopumā es domāju, ka mēs nevaram sērfoot pa pilnīgi visiem iespējamajiem modeļiem un ne-modeļiem. Tas, kas saistās ar šo demokrātiski korporatīvo modeli, tas vienlaicīgi ir orientēts uz sabiedrisko mediju un komerciālo mediju paralēlo pastāvēšanu.

Vēl viena lieta, kas saistās ar šīm izpratnēm, kā tiek realizētas mediju sistēmas, tā patiesībā diezgan labi ir ieraugāma šajā datu bāzē. Visīsākais likumu saraksts par komunikācijas regulāciju ir britiem, nē, vēl arī Dienvidīrijai, bet ir valstis, kur ir ļoti izvērstas likumdošanas. Šī ir tā būtiski konceptuālā lieta, kas ir jautājums, uz kuru es neguvu atbildi no Nacionālās radio un televīzijas padomes, tas ir – kā mēs skatāmies uz publiskās komunikācijas regulāciju Latvijā. Šajā gadījumā es uzreiz pateikšu arī tās pieejas. Elektronisko mediju regulācija nav vienīgā pieeja. Otrs ir – elektroniskās komunikācijas jautājums. Respektīvi, tiek regulēta elektroniskā komunikācija un pēc tam patiesībā maksimāli tiek samazinātas medijos jebkādas regulācijas. Un tad patiesībā ir likumi par sabiedriskajiem medijiem.

Tātad mans priekšlikums būtu tālākajās sarunās vairāk pieturēties, jā, es pilnībā piekrītu Mellakaulam par pieredzes dalīšanos, bet mēs pret citiem atrodamies tik lielā laika distancē, tad, lai sasniegtu to regulāciju, kāda tur ir, mēs nevaram panākt. Man ļoti patīk britu sistēma un arī tas, kā šajā sistēmā ir orientācija uz cilvēkiem, kā, piemēram, jebkurš var ieraudzīt, cik viņam maksā dekoders, ka viņam par 39 latiem nodrošina ne tikai dekoderi, bet arī pieslēgšanu. Es, starp citu, izrēķināju, ka, lai es laukos pieslēgtu dekoderi, man vajadzēs vismaz simts latu, ja es pati nevaru uzkāpt uz jumta un nomainīt antenu. Tātad, respektīvi, mans priekšlikums būtu turēties pie tā, ko es ieteicu – pie demokrātiski korporatīvās sistēmas un vienlaicīgi skatīties uz Austrumeiropas pieredzi, kas varbūt ir kādā ziņā kaut ko uzlabojusi.

Attiecībā uz to, ko mēs varam šodien pateikt par sabiedriskajiem medijiem, godīgi sakot, mēs to darām četrus mēnešus nepārtraukti, un mēs, kā jau es teicu, esam pa apli nokļuvuši tur, kur mēs sakām diskutēt no rudens. Es vienkārši parādīju vienu mūsu prezentāciju [*ātri demonstrēja iepriekšējo prezentāciju slaidus*], kādas tās ir bijušas, un kopumā mēs viedokli piedāvājam. Mēs neesam mainījuši savus uzskatus, ja mēs skatāmies no sava ekspertu grupas viedokļa. Mēs uzskatām, ka ir jāizdala laukā sabiedriskie mediji un jābūvē šie atsevišķie likumi. Godīgi sakot, es neesmu šeit

dzirdējusi nekādus argumentus pret to, ka mūsu piedāvājums būtu totāli aplams, ka tas nebūtu realizējams. Jā, mēs neesam uzrakstījuši jaunu likumu tāpēc, ka, godīgi sakot, Latvijā kādam arī algu par to maksā.

Otra lieta – jautājums par to, vai ir vērts rakstīt jaunus likumus, ja ir tāda vēsture, kāda tā ir ar iepriekšējiem likumiem un ja darba grupa stāsta to, ko stāsta. Tātad 22.decembris. [demonstrē LETA ziņas „Deputāti negatīvi uzņem darba grupas rosinātos radikālos grozījumus Elektronisko mediju likumprojektā” citātus: „Deputāts Boriss Čilevičs paziņoja, ka "darba grupas idejas ir destruktīvas" un viņa pārstāvētā "Saskaņas centra" frakcija tās, visticamāk, neizskatīs, jo Saeimas kārtības rullis neparedz, ka frakcijām obligāti jāapspriež darba grupu idejas (..) Arī Tautas partijas frakcijas deputātes Anta Rugāte un Ērika Zommere pauda viedokli, ka ideja par Latvijas sabiedrisko mediju fondu ir "murgaina".”].

LETA ziņa. Cienījamie kolēģi, ja jums šī ziņa liekas pilnīgi aplama attiecībā uz jūsu teikto, tad jūs tos varat atsaukt. Tātad – lūk, par mūsu visas darba grupas domām. Deputāts Čilevičs ir paziņojis, ka darba grupas idejas ir destruktīvas, un deputātes Anta Rugāte un Ērika Zommere pauda viedokli, ka ideja par Latvijas sabiedrisko mediju fondu ir "murgaina". Šeit viena no būtiskajām lietām būtu, ka darba grupa tāpēc ir, lai izstāstītu, kuras idejas patīk vai nepatīk. Attiecībā uz izteicienu „murgs” man patiešām nav iebildumu pret šo izteicienu, bet man drīzāk ir jautājums par to, kādā veidā mēs vienojamies tālāk strādāt. Mums ir ierobežots laiks arī šodien un mums patiesībā ir jādomā, kā tālāk strukturēt darbu un uzsākt ziņojuma rakstīšanu. Iespējams, skatoties uz šo ziņojuma gatavošanu, varbūt mēs varam ieraudzīt būtiskas lietas, kādā veidā to nodefinēt, par ko darba grupa ir diskutējusi, un kādā veidā vienoties par kopīgiem priekšlikumiem.

Tātad „ziņojuma struktūra”. Priekšlikums, ko esmu sagatavojusi, balstās uz divām lietām. Viena lieta, par ko mēs runājam sākumā, un otra lieta – diskusijas, kas ir notikušas šeit.

Tātad viena lieta ir attīstības konteksts. Mēs arī šodien par attīstības kontekstu runājam, un būtiski būtu darba grupai nofiksēt šīs izpratnes, lai būtu viens uzrakstītais ziņojums par to, ka – jā, Eiropa ir dažādi, jā, mums ir jāmeklē savi ceļi. Mēs varam kaut ko ņemt un kaut ko neņemt no kaut kā, bet ir savs konteksts. Tātad mēs varam izmantot šo likumdošanas analīzes pētījumu, kas acīmredzot pasaka, ko Latvijā var darīt un ko nevar darīt.

Otra daļa ziņojumā būtu orientācijā, ko Kleckina kungs minēja, ka patiešām ir būtiski, ka medijs būtu demokrātijas aģents, ka sabiedriskais medijs būtu atvērts pret sabiedrības vajadzībām, pret sabiedrības interesēm.

Līdz ar to skatīties uz trim būtiskām lietām: viena šī būtiskā lieta ir pārvaldības un uzraudzītas modeļi; otra lieta – sabiedrības līdzdalība, kādā veidā mēs to izstrādājam un trešais – sabiedriskais pasūtījums, kas arī nav viennozīmīgs jautājums.

Struktūras trešā daļa – „finansējums un menedžmenta principi”, kas ir patiesībā nākamās nedēļas darbs mūsu dienaskārtībā, kā mēs to saplānojam.

Viena no tām bažām, kas, es vērsu uz to uzmanību, ir parādījusies darba grupā, respektīvi, - menedžmenta neatkarība un pietiekamā menedžmenta brīvība, lai mediju vadītu un lai nepārtraukti nerastos tādas *Tautas sapulces*. Respektīvi, jāapvieno abas lietas – lai būtu par piemēru citiem tās auditorijas padomes, auditorijas komisijas, kuru darbības tajā pašā laikā ir pietiekami neregulētas, lai menedžments nebūtu visu laiku atkarīgs no balsojumiem par to, ko gribētu vai negribētu.

Ceturtnā daļa - jautājums par šī nākotnes modeļa sasniegšanu. Respektīvi, orientēties uz to, ka sabiedriskais medijs būtu tādā vai citādā veidā jākonstruē. Kādas ir darbības un veidi, kā to sasniegt, kāds ir laika grafiks, procesi utt.

Piektā daļa – iespējams, kas būtu izrietoši no iepriekšējam daļām, kas varbūt nebija mūsu darba uzdevums, - tās problēmas, kas ir izteikti parādījušās mūsu diskusijās gan saistībā ar digitalizāciju, gan ar žurnālistikas kvalitāti, gan arī ar kultūrtelpu, ko mums ļoti labi izstāstīja, tas ir jautājums arī par ombudu.

Pašā struktūrā būtu priekšlikums balstīties uz konceptuāli uzturētu kārtību cauri visām nodaļām – situācijas raksturojums, secinājumi par situāciju un tad, no tā izejot, priekšlikumi vai modeļi. Tātad sagrupēt trīs grupās, lai ziņojums būtu pietiekami pārskatāms. Līdz ar to mums vajadzēs orientēties gan uz ziņojuma garo variantu, gan īso variantu, jo liela citēšana, atsaukšanās, vides raksturojums varētu kopumā būt diezgan liels apjoms, un, iespējams, mums būs jādomā par vienu tekstu, kas būtu plašai publikai.

Otrs jautājums, par ko mums vajadzētu vienoties, būtu šī ziņojuma sagatavošana un darbs, kā mēs to darītu.

Pirmkārt, no būtiskajiem jautājumiem mums šodien mums iezīmējās diezgan liela skaidrība, ka mums būs viens medijs.

Otrkārt, ir darba organizācija. Domājot par to, kas mums būtu jādara, - redzējums no ekspertu viedokļa: ziņojumam vajadzētu būt koncentrētam, to orientējot uz sabiedrisko mediju.

Šodien mums droši vien vajadzētu arī izlemēt, kā mēs tālāk strādājam. Vai apakšgrupas tiek izveidotas vai iesniedzam individuālus priekšlikumus, vai kādā veidā tas notiek.

Tad man ir vairāki priekšlikumi, lai mēs tajā brīdī, kad mums vajadzēs izlemēt par tekstu, lai mēs spētu novienoties, jo tas būs diezgan lielas grupas, kam prognozējami būs atšķirīgi viedokļi, kopdarbs, tajos jautājumos, kuros mēs nevaram vienoties, lietot ne tādu smalkāko demokrātijas instrumentu, bet tādu vienkāršāko – balsojot un pievienojot ziņojumam klāt papildus [*atšķirīgos viedokļus*]. Otra lieta, kas saistītos gan ar sēžu protokolu saglabāšanu, gan ar pašu ziņojuma saglabāšanu, - nododam to arhīvā.

I.Circene

Paldies Brikšes kundzei. Es pieņemu, ka katra dalībnieka viedoklis ir atšķirīgs un tas, ko pašreiz Brikšes kundze mēģina apkopot no visa tā, ko mēs divu mēnešu garumā esam darījuši, nav viegls uzdevums. Un man uzreiz ir vairākas piebildes un jautājumi saistībā ar to, kā noformulēt gala redzējumu, un, otrs – mums pašiem ir jāizlemj, kādā veidā mēs pieņemsim šo ziņojumu kā tādu. Mums ir oficiālā darba grupa, kas oktobrī tika izveidota, bet tie, kas piedalās darba grupas sēdēs, daudzi šajā grupā nav minēti. Otrkārt, es gribētu teikt, ka tie, kas piedalās, aktīvi nāk un diskutē, izsaka savus viedokļus, pienesumu dod lielāku, nekā tas, kas ir ierakstīts tikai darba grupā uz papīra. Kā piemēru es varētu minēt kaut pēdējās divas sēdes, kur 21.decembrī mums piedalījās 36 cilvēki, šodien 23. Tā ir ievērojama starpība, un tāpēc, ja atnāk uz šo gala ziņojuma apspriešanu, balsošanu, pieņemšanu, atbalstīšanu, tad mums ir jālemj, kas ir tie, kas to pieņem. Es domāju, ka viens no variantiem varētu būt tas, ka mēs, klātesošie, kuri katrā reizē esam klāt, pieņemam un atbalstām kopēji sagatavoto viedokli, bet ir iespēja paust individuālos viedokļus, bet tad šie individuālie viedokļi šiem darba grupas locekļiem ir jāsaprot pašiem, jo droši vien netiks veidotas apakšgrupas vai apakškomisijas, lai veidotu atsevišķu dažādu pārstāvju atsevišķos viedokļus. Līdz ar to tad pēc šīs piedāvātās struktūras vai nu savādākas, ja mēs tagad diskusijas laikā piedāvāsim citu struktūru, tiks sagatavots šis melnraksts vai pirmais

piedāvājums, vai pirmais lasījums. Tie, kuri atsevišķās sadaļās vēlēsies paust tiešām būtiski atšķirīgu viedokli, tad tās nedēļas vai divu nedēļu laikā, kas tiks dotas, tad arī varētu iesniegt šos priekšlikumus un izmaiņas. Iespējams, ka šie sagatavotie priekšlikumi ir skatāmi, diskutējami un iestrādājami kopējā ziņojumā, ja pārējie atzīst, ka piedāvājums ir pieņemams vairākumam. Šāda veida darba grupās ir domu apmaiņa, kā rezultātā mēs gribam kvalitatīvi labāku gala rezultātu. Un šādas iespējas mums šeit ir dotas, jo tiešām masu mediji arī šo divu mēnešu laikā daudzreiz ir jautājuši par to, kāds ir tas ieguldījums, kādēļ šī darba grupa strādā un vai bija vērts, ka tā tika dibināta. Es vienmēr esmu atbildējusi, ka pilnīgi noteikti un viennozīmīgi, ka šī darba grupa bija vajadzīga kaut šai publiskajai diskusijai, sabiedrības viedokļa paušanai, kā rezultātā pilnīgi noteikti uzlabojas kopējais redzējums par elektronisko mediju vietu un nozīmību, kā arī šie atsevišķie jautājumi, kas ir saistīti ar likumdošanu. Tādēļ, ja mēs atgriezīamies konkrēti pie Brikšes kundzes piedāvājuma par ziņojuma struktūru, tad, ja jums ir piedāvājumi un priekšlikumi, varbūt, ka jūs uzreiz varētu tos šodien izteikt, jo galu galā tas ir diezgan apjomīgs darbs un ja ir atšķirīgs viedoklis par struktūru, tad būtu labi, ka mēs to diskutētu tagad, nevis tad, kad ziņojums ir pusgatavs vai gatavs. Kuram būtu kādi priekšlikumi, jautājumi? Lūdzu, Muula kungs.

I.Muuls

Man ir jautājums un komentārs. Pirmkārt, paldies Mellakaula kungam par interesantu prezentāciju, bet šajā prezentācijā mēs neredzējām, kāds ir juridiskais statuss sabiedriskajiem medijiem katrā no šīm Eiropas valstīm, pārvaldes principi. Ja mēs paskatāmies Latvijas situāciju, tad tie valsts bezpeļņas SIA Latvijas Radio un Latvijas Televīzija faktiski šobrīd ir Komerclikuma izņēmums, un tie tur nekādi īsti neierāmējas iekšā. No otras puses – paklausoties visu pēdējo gadu garumā pretenzijas Nacionālajai radio un televīzijas padomei, tai esot interešu konflikts, jo tā esot valsts kapitāla daļu turētājs. Ja būtu varbūt precīzāk šobrīd nodefinēts Latvijas Radio un Latvijas Televīzijas statuss un Nacionālā radio un televīzijas padome nebūtu šo valsts kapitāla daļā turētājs, bet to darītu vienalga – Finanšu ministrija vai, kas tas arī būtu, tad varbūt uzreiz arī citādāk veidotos arī visa nozares pārvaldes situācija. Tāpēc, manuprāt, primārais būtu noteikt to vietu, kurā plauktiņā to sabiedrisko mediju, vienu vai divus, cik nu tie būs, to ievietot pēc sava juridiskā statusa. Un tad būtu skaidrāka struktūra, kā tas pārējais veidotos. Vienīgi es nezinu, vai Mellakaula kungam nav precīzu datu par Eiropas mediju juridisko statusu katrā valstī.

I.Circene

Lūdzu, Mellakaula kungs.

A.Mellakauls

Paldies, Ilmār, par jautājumu. Atkal – cik ir sabiedrisko raidorganizāciju, tik ir to juridiskie statusi. Teiksim, dažās valstīs tas ir konstitūcijā ierakstīts, dažās valstīs ir pieņemts likums, kur vienkārši likums pieņem to, kā iestādi, bet es varu papētīt; bet gan baidos, ka tas būtu smags darbs.

I.Circene

Jā, tas būtu milzīgs darbs, bet varbūt paskatīties tuvākajās valstīs, jo izejoši no tā, kas ir kapitāla daļu turētājs, īpašnieks un pārvaldītājs, var rasties šīs konflikta situācijas. Viens no jautājumiem, kādēļ ir vajadzīgs jaunais Elektronisko mediju likums, ir lai novērstu šādu interešu konfliktu un panāktu sabalansētu kapitāla daļu turēšanu, jo tas

ir kā valsts daļa, un tas ir saistīts gan arī šo pārvaldību, gan komercdarbības organizāciju, kas ir viens no būtiskajiem jautājumiem, kādēļ arī visa šī diskusija ir. Kolāta kungs, lūdzu!

Dz.Kolāts

Es ceru, ka visi trīs būs konstruktīvi priekšlikumi. Divi mazi, viens lielāks. Tie mazie ir tādi – pie blaknēm, kur ir žurnālistikas kvalitātes jautājums, es aicinātu atsūtīt nedaudz teksta par to, jo tas ir diezgan tuvu ar žurnālistu un tuvu stāvošo profesiju praktisko izglītošanu. Un es domāju, ka tādā ziņojumā tas noteikti būtu ietverams pie žurnālistikas kvalitātes. Man jau tagad ir uzrakstīti teksti, kurus var papildināt, ko es tur redzētu.

Otrais būtu – saprotamu iemeslu dēļ es gan neesmu komisijā, bet es aicinātu vairāk aizstāvēt jauna medija veidošanu, nevis divu mediju apvienošanu.

Vēl viena lieta – vai šajā struktūrā.. var just, ka tas būs pietiekami apjomīgs un reprezentatīvs ziņojums, bet vai tur tad nevajadzētu ietvert to, kas tad būtu tas gala iznākums – kāds pieteikums likumdošanā, kas izrietētu no komisijas darba grupas kopējiem secinājumiem. Neredzēju šādu sadaļu. Vai tā nebūtu nepieciešama?

I.Circene

Es domāju, ka tāda sadaļa noteikti arī būs. No manas būtu ieteikums, ja mēs tiešām no šī apjomīgā ziņojuma izvilkto to koncentrātu uz dažām lapām. Es nevaru pateikt, vai tās būs divas vai trīs A4 lapas, bet, lai arī to mēs varētu prezentēt kā gala rezultātu un neapšaubāmi Elektronisko mediju likuma kā jauna medija likumprojekta ieteikumi būtu viens no būtiskākajiem, kādēļ mēs esam šo laiku kopā vadījuši un diskutējuši. Tad tādā gadījumā varbūt visi dalībnieki varētu no savas puses paskatīties jau šo likumprojektu, kurš jums tika arī nosūtīts un ir pieejams, kuri būtu tie punkti, ko jūs katrs uzskatītu par vajadzību uzlabot, jo tie būtu tie reālie priekšlikumi, kurus mēs varam ielikt. Mēs nevaram vispārīgi teorētiski pieiet jautājuma un teikt, ka mēs vēlētos uzlabot sabiedriskā medija saikni ar sabiedrību, jo tādu priekšlikumu, lai arī tas ir pareizs pēc būtības, mēs nevaram ielikt likumprojektā. Tādēļ man ir lūgums, ja jums ir redzējums, ko jūs konkrēti vēlaties uzlabot pašreizējā likumprojektā, kurš ir apspriešanā komisijā, nākt nākamajā reizē ar rakstisku priekšlikumu vai iepriekš pārsūtīt Brikšes kundzei, kas būtu vēl labāk, jo tādā gadījumā mēs varētu skatīties pie attiecīga panta attiecīgās daļas – mēs vēlētos no darba grupas sniegt uzlabojumu, kad šis teksts skanētu tā, jo citādāk arī komisijā, saņemot darba grupas gala ziņojumu, mēs nevaram ielikt attiecīgos likumprojekta grozījumus priekšlikumus, ja tie nav sagatavoti kā teksts pie attiecīgā panta vai punkta. Konceptuālas lietas mēs izdiskutējam šeit, bet tas, kas attiecas uz likumprojektu, mums ir vajadzīgs konkurēti - saistībā ar esošā likumprojekta daļu, pantu un esošā teksta, ko mēs gribam, lai maina.

Lūdzu, kuram vēl ir jautājumi vai papildinājumi saistībā ar šo ziņojuma struktūru vai tekstu papildinājumi? Lūdzu!

D.Buceniece

Par tām blaknēm un citiem jautājumiem – vai tas nav mazliet, kā Brikšes kundze arī pareizi uzsvēra, ārpus tiem rāmjiem, kādus darba grupa pati sev uzdevumus noteica? Vai mēs neejam par plašu? Es nesaku, ka tas ir slikti, bet vienkārši tas apjoms tā jau ir milzīgs, runājot par sabiedriskajām raidorganizācijām un finansējuma modeļiem, vai mēs tiešām tad turpināsim rakt arī digitalizāciju un izglītēt žurnālistus un tamlīdzīgi? Es esmu par to, bet es tikai vēlreiz atgādinu, varbūt, atbildot uz Brikšes kundzes jautājumu padomei un Kleckina kungam par to pieeju komunikāciju likumdošanai

kopumā. Mēs arī manā darba grupā pirmo sēdi veltījam tieši tai konceptuālajai pieejai, kā mēs darīsim, - vai mēs koncentrēsimies tikai uz elektronisko mediju likumdošanu vai mēs varbūt vispār pārrakstām visu likumu Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem un tad izdarām attiecīgus grozījumus Reklāmas likuma vai citos. Tad mēs vienojāmies, ka mēs tomēr reducējam darbību uz elektroniskajiem medijiem. Tā ir joma, kuru mēs vislabāk pārzinām un, piesaistot presi un citus mediju veidus, mēs šo procesu paildzinām, jo ir jāiesaista Latvijas Preses izdevēju asociācija, citi NVO un tamlīdzīgi. Tā, ka vēlreiz - tas lūgums ir atgriezties pie darba grupas sākuma lēmuma, kāds ir tās uzdevums, precīzi noformulēt to un, izejot no tā arī formulēt šo ziņojumu struktūru, lai mēs tiešām uzrakstītu koncentrētu, skaidru ziņojumu, bet nevis vispārīgu, par daudzām lietām, bet konkurēto par to jomu, ko mēs tiešām vēlamies atrisināt. Paldies.

I.Circene

Jā, es piekrītu, ka mums ir ļoti sīki un precīzi protokoli par visām darba grupas sēdēm, tā, ka ir iespēja, kuram ir vēlšanās, izanalizēt visu darba grupu sēžu runas, diskusijas. Protokolos tas viss ir atspoguļots. Līdz ar to tā kā mēs esam runājuši gan par šo elektronisko komunikāciju regulācijas iespēju kopumā kā vienu veselumu, tad mēs varam to atspoguļot, bet tas nav mūsu darba grupas uzdevums pēc būtības, jo pašreiz mēs tiešām runājam par elektroniskajiem medijiem, bet tas netraucē atspoguļot gala ziņojumā lietas, kuras mēs esam analizējuši, jo, teiksim, pēc tās pašas darba grupas sēdes, kur mēs runājam par digitalizāciju konkrēti kā netiešo uzdevumu, mēs tomēr likumprojektā radām iespēju mainīt vienu no šiem pantiem – tā tad tas bija būtiski, un tas reāli bija saistīts un ietekmēja esošā Elektronisko mediju likumprojekta grozījumu. Un tas ir būtiski, un mēs to varētu atspoguļot, ka tas bija viens no veidiem, kā šī darba grupa akcentēja un vērsa uzmanību uz nepietiekamu regulējumu esošajā, piedāvātajā likumprojektā. Līdzīgi mēs varam atspoguļot tos akcentus, kas ir no šīs darba grupas izejoši, devuši pienesumu un reālo esošā Elektronisko mediju likumprojekta uzlabošanai. Tas ir būtiski.

D.Buceniece

Tādā veidā es piekrītu šim komentāram. Kā atskaitei tas ir ļoti labi.

I.Circene

Es domāju, ka tas ir ļoti labi, jo tie ir reāli.. mēs taču divas vai trīs komisijas sēdes veltījam, kā uzlabot regulāciju gan šiem tarifiem, gan apraidei un pat piesaistījām Sabiedrisko pakalpojumu regulatoru, kurš teica, ka izejošo no tā, kas pašlaik notiek Latvijā, šī situācija atšķiras no vairākuma Eiropas valstu, kur regulators neregulē šādus apraides tarifus. Tas ir viens no punktiem, kas ir mums kā pozitīvi vērtējams iznākums no šāda veida darba grupas.

Lūdzu, kurš vēl vēlējās?

L.Pavļuta

Varbūt, ka mums tiešām ir jākoncentrējas uz to, ko mēs gribam panākt. Tātad mēs gribam panākt, lai deputāti apskatās galvenās lietas, ko mēs šeit lemjam. Manuprāt, mums ir svarīgi viņus neapgrūtināt ar lieliem papīru daudzumiem. Pretējā gadījumā mēs panāksim, ka tas vienkārši tiks pāršķirstīts. Reālistiski mēs varbūt varam izvilkēt to visu ļoti īsi. Tiešām es domāju, ka četras lapas priekš koncentrētā ziņojuma ir par daudz, godīgi sakot. Es domāju, ka mums pašiem izdevīgāk būtu panākt maksimāli koncentrētu – viens vai divi mediji, juridiskais statuss ir tāds vai tāds. Tā kā mums ir

viedokļu daudzveidība, tad tiešām arī rakstīt, izmantojot frāzes „vairums locekļu domā tā” un, teiksim, mēs varam atzīmēt, kurš nepiekrīt. Papildu materiālu mums ir ļoti daudz šeit bijuši un ļoti, ļoti labas diskusijas. Tās noteikti var likt klāt – iespējamajos modeļus, ko arī Mellakaula kungs šodien rādīja un iepriekš eksperti. Tie tiešām ir ļoti labi materiāli, bet pašam ziņojumam ir jābūt ļoti koncentrētam.

I.Circene

Paldies, vai vēl kāds vēlas ko izteikt. [*Klusums*]. Ja, nē, tad es domāju, ka mēs tagad esam uzskatāmi redzējuši šo piedāvāto struktūru, kādā veidā mēs gatavotu ziņojumu. Arī mans viedoklis ir, ka divas, trīs A4 formāta lapas būtu pilnīgi pietiekami, lai mēs varētu apkopot galvenos punktus, un tad papildu, kam ir vēlēšanās, ir šis plašākais ziņojums un protokoli. Līdz ar to es teiktu paldies visiem mūsu šodienas trim ziņotājiem, jo tiešām gan Mellakaula kungs, gan Bucenieces kundze, gan Brikšes kundze patiešām bija sagatavojuši ļoti labus un precīzus šos materiālus un tad mums bija arī konstruktīva un laba šodienas sēde.

Nākamajai reizei tad mēs gatavojamies saistībā ar finansēšanu. Tā ir nākamā pirmdienas plkst. 10:00. Kuri mums tad būtu ziņotāji? Protams, ka Nacionālā radio un televīzijas padome ir viens no mūsu galvenajiem balstiem – tad vai nu Dace vai kāds cits.

D.Buceniece

Par ko ir tas ziņojums?

I.Circene

Par finansēšanu.

D.Buceniece

Ko jūs vēlaties, lai es ziņoju?

I.Circene

Jā, es domāju, ka par piedāvātajiem modeļiem, jo ilgstoši ir bijusi runa par šīm abonentmaksām, kuras mēs esam izdiskutējuši arī komisijā, bet tas ir nedaudz citādāk, jo tie, kas piedalījās komisijas sēdēs, nav tie paši, kuri piedalās šeit. Savukārt varbūt tas redzējums no ekspertu viedokļu var būt arī citādāks, jo tas ir mans pilnīgi personīgs viedoklis, ka manā uztverē abonentmaksas ir līdzīgi tāds pats nodoklis – tāds pats kā visi pārējie, un arī % vai mērķdotācija no valsts budžeta ir līdzīgi nodokļu maksātāju nauda, bet tā kā viedokļi, protams, ir dažādi, tad es varētu lūgt šos dažādos viedokļus prezentēt.

[Vairāki darba grupas locekļi runā vienlaicīgi]

D.Buceniece

Tātad finansējuma modeļi, ja?

I.Brikše

Man būtu priekšlikums lūgt arī Finanšu ministriju iesaistīties šajā diskusijā.

I.Circene

Mēs varētu pieaicināt. Jā. Vai jums ir arī konkrēti priekšlikumi, ko mēs varētu aicināt, vai tad es arī sazināšos un izvēlētos šo pārstāvi, kurš būtu ar mieru izvēlēties?

J.Domburs

Ar ministru ir jārunā.

D.Juškeviča

Circenes kundze, pārstāvis, kas īstenībā pārziņā elektroniskos medijus un kas regulāri piedalījās jūsu komisijas sēdē.

G.Lidaka

Tā ir Līga Šulce.

I.Circene

Jā, es tādā gadījuma sazināšos, un mēs padomāsim, kuru labāk, jo mums, protams, labāk ir tas, kas pieņem lēmumu. Vismaz, kas būtu saistībā ar valsts sekretāru.

Es pieļāuju, ka ministrijai nav laika ar mums šeit piedalīties un prezentēt, bet varbūt, ka lai vismaz tad valsts sekretāru līmenī izlemj, kurš varētu piedalīties saistībā ar lēmumu pieņemšanu.

Paldies!

Jā, lūdzu!

Ā.Kleckins

Man jautājums, kādā veidā notiks? Man būtu jautājums vispār par finansēšanu, lai būtu paredzēta attīstība, lai cilvēki varētu strādāt normāli. Šajā stāvoklī - īsi. Un tas ir svarīgi.

I.Circene

Paldies, Kleckina kungs! Es jums pilnībā piekrītu. Visiem mums gribētos, lai mēs redzam, jā, finanšu attīstību.

A.Ašeradens

Es gribētu pajautāt – cik tālu ir jūsu darba grupa attiecībā uz jauna medija attīstību? Vai tādēļ, ka nav Saeimas lēmuma, tas nav kustējies?

Ā.Kleckins

Nē, nē. Mēs turpinām. Katru nedēļu mēs arī sanākam. Par vispārējiem jautājumiem un pavisam konkrētas lietas, kas ir darāmas. Mums ir mazliet cita pieeja.

A.Ašeradens

Es vienkārši gribēju saprast, vai tā kontekstā ir saprotams, cik ir nepieciešami līdzekļi, resursi tā jaunā medija izveidei. Diskusijai būtu ļoti svarīgi, lai Finanšu ministrija varētu to atbalstīt šādā veidā.

Ā.Kleckins

Tā ir. Ļoti labi.

A.Ašeradens

Bet ir kādi resursi?

Ā.Kleckins

Ir, ir.

I.Circene

Paldies par piedalīšanos mūsu šodienas darba grupas sēdē. Sēde slēgta, un tiekamies nākamajā pirmdienā.

Sēde slēgta: plkst. 12:00.

PIELIKUMS

Pielikums Nr.1

D.Bucenieces rakstiski iesniegtais viedoklis par Darba grupas Gala ziņojumu 2010.gada 13.janvārī

1) Par Darba Grupas gala ziņojumu

Darba grupas gala ziņojumam, manuprāt, jābūt īsam un konkrētam, un jāatspoguļo Darba Grupas viedoklis par iepriekšminētiem uzstādījumiem, kuri tika noformulēti vienā no pirmajām sēdēm. Jo mana baža ir, ka - ja Ziņojums būs pārāk apjomīgs un skars pārāk daudz plašas tēmas, tam nebūs praktiski nekādas jēgas un tas draud pārvērsties par kārtējo dokumentu, kas "iegulsies kādā atvilktņē un apausgs ar putekļiem", tas taču nav mūsu mērķis, ne?

Attiecībā uz sabiedrisko mediju **tiesisko statusu**, ierosinu gala ziņojumā skaidri norādīt nepieciešamību visdrīzākajā laikā veikt konkrētas darbības viena jauna sabiedriska medija izveidei, kā jau tas ir vairākkārt runāts darba grupas sanāsmēs. Viena jauna medija izveides pamatojumam noder jau iepriekš prezentācijās prezentētie argumenti, tajā skaitā E&Y ziņojumā teiktais.

Ņemot vērā dažādus iespējamus šķēršļus viena sabiedriska medija tūlītējai izveidei, Darba Grupas ziņojumā varētu paredzēt vairākus scenārijus:

- 1) Elektronisko mediju likumprojektā jau tagad nosaka viena medija izveidi (valsts kapitālsabiedrības statusā), tomēr, ja lēmums par šo papildzinātu likumprojekta pieņemšanas gaitu, tad izmantot kādu no nākošiem scenārijiem.
- 2) Elektronisko mediju likumprojektu virza tādā redakcijā, kā tas ir piedāvāts šobrīd (atsevišķi sabiedriski mediji valsts kapitālsabiedrību statusā – līdzšinējā sistēma). Tomēr likumprojekta pārejas periodā nosaka konkrētu laiku (piemēram, līdz 2012.-2014.gadam), kurā tiek izveidots viens medijs (valsts kapitālsabiedrības statusā). Tomēr, ja arī šis lēmums papildzinātu likumprojekta pieņemšanas gaitu, tad izmantot trešo scenāriju.
- 3) Elektronisko mediju likumprojektu virza tādā redakcijā, kā tas ir piedāvāts šobrīd (atsevišķi sabiedriski mediji valsts kapitālsabiedrību statusā – līdzšinējā sistēma), likumprojekta pārejas periodā nenosakot pārejas posmu viena sabiedriska medija izveidei. Tomēr Nacionālā Radio un televīzijas padome izstrādā koncepciju par viena sabiedriska medija izveidi, ņemot vērā Darba Grupā (tās ziņojumā) pausto un kuras apspriešanā piedalās visi interesenti, un īsteno šo koncepciju, attiecīgi grozot nepieciešamo likumdošanu, kad tas būs iespējams un nepieciešams.

2) Par Darba Grupas gala ziņojuma pieņemšanas procedūru

Man ir bažas par to, ka mums var būt problēmas ar gala ziņojuma pieņemšanu tīri praktiski, jo man personiski šobrīd nav skaidrs, kurš ir oficiāls Darba Grupas loceklis un kurš nav. Es esmu PAR (ar abām rokām) par atklātības, caurspīdīguma un citiem demokrātiskiem principiem Darba Grupas darbā, bet demokrātija jau nenozīmē anarhiju, bet kaut kādu kārtību un lēmums mums ir jāpieņem kā vienots lēmums.

Viens praktisks piemērs, paņemsim atkal Fonda ideju, jo šī tēma šobrīd ir aktuāla...kas notiek, ja balsis dalās puse uz pusi? un ja gadījumā uz pēdējo Darba Grupas sēdi atnāk vēl papildus 20 cilvēki, kuri pēkšņi izsaka vēlmi piedalīties ziņojuma apspriešanā? mēs nenonāksim strupceļā?

Varbūt manas bažas ir pārspīlētas, bet vienalga gribēju ar jums padalīties domās, jo esmu piedalījies daudzās un dažādās darba grupās un tāpēc man liekas, ka mūsu vājā vieta ir izveidošanas un darbības dokumentālā organizācija - mums nav ne darba grupas Nolikuma vai Kārtības ruļļa, nav precīzi apstiprināts sastāvs un citi sīkumi.

Mans priekšlikums - varbūt Cilvēktiesību komisija ātri pielemj par precīza Darba Grupas sastāva apstiprināšanu?